SÁM SHU NGUỜI SỐNG, 11 SỐ PHỤ 2869 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ SÁU 5 OCTOBRE 1926

Trung Bắc Tân Văn

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 6 47

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$00	1$00
Ngoại-quốc	14 00	7 00	3 50	
Các làng và các công-sở	10 00	5 00	2 50	

Bắt mua báo xin kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng. Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Cái văn-hóa Âu-tây ảnh hưởng trong xứ này

(Tiếp theo)

Oi! Một dân một nước mà không có văn-hóa thì là sơn-man dã-man; dân nào nước nào mà văn hóa còn khuyết mà không toàn, thì cũng chưa vượt khỏi được cái trình-độ bán-khai mà tới cái cõi văn-minh hoàn-bị. Dân mình nước mình, từ xưa đến nay, từ lúc trước chưa có văn-hóa Âu-tây thâu nhập trong xứ này, tuy không phải không có một cái văn-hóa cổ; như trên kia đã nói, người Nam ta cũng nhờ được có cái tính ham bắt chước, khéo mô phỏng đã chịu bỏ cái nề thói bí lậu về thời-kỳ thái-cổ mà hóa theo cái văn-hoa của Tàu, lại nhờ được có cái tư-chất thông tuệ, hóa theo Tàu mà thật đã không khác chi Tàu; cái văn-hóa Trung-hoa là một cái văn-hóa cũng tinh-túy, cũng tốt đẹp, cũng lừng lẫy vẻ vang, mà chính người Âu-tây ngày nay cũng đua nhau nghiên cứu tìm tòi, cũng phần nhiều công nhận là một cái văn-hóa rất có cái giá-trị trong loài người, người Nam ta cũng thoát thai được của Tàu mà cũng đã trải hơn một ngàn năm trường thành phát-đạt; vậy thì dân mình nước mình vốn cũng là một dân một nước đã có văn-hóa, chứ không phải không, Song, đến ngày nay phong-hội đổi thay, giao thông rộng-rãi, loài người tiến hóa càng chóng, mà văn-hóa cũng càng phiền phức tinh vi; cái văn-hóa già cỗi mà ta đã đồng hóa được với Tàu, đến ngày nay nhân so sánh mà thấy ra rằng chỉ có tinh mà không có động, chỉ có phẩm mà không có lượng, chỉ có tinh thần mà không có vật-chất, chỉ bồi dưỡng cho người ta được về phần thanh cao điềm-đạm mà không phát khởi cho người ta được về phần tiến-thủ hữu vi, thành ra mình tuy vẫn có văn-hóa mà cái văn-hóa vẫn còn khuyết mà chưa toàn. mình nếu muốn lần bước lên tới cõi văn-minh, thì cần phải có một cái văn-hóa mới nữa bổ khuyết vào cái văn-hóa cũ của mình mới được.

Cái văn-hóa mới có thể bổ khuyết vào cái văn-hóa cũ của mình, chẳng là cái văn-hóa Âu-tây thì còn cái gì? Cái văn-hóa Âu-tây là một cái văn-hóa động nhiều hơn tĩnh, lượng thắng hơn phẩm, vật-chất thắng hơn tinh-thần; cái văn-hóa ấy đã làm cho bao nhiêu quốc-gia, bao nhiêu dân-tộc nên mạnh nên giàu, đã làm cho người ta dịch sử được hết muôn vật, chế hóa được hết thiên-nhiên mà nghiễm nhiên thành là ông chúa của địa cầu, con công của thiên-đế. Nay ta đã có một cái văn-hóa tĩnh, một cái văn-hóa về phẩm, về tinh-thần, đã có cái để bồi dưỡng được về phần thanh cao điềm-đạm cho ta, nếu ta lại thâu-thái thêm được cái văn-hóa Âu-tây, về cái cách động, vì cái cách ấy là hợp với cái cách-sách Pháp Đức đề-hướng.

Việc nước Nga với Ba-lan

Các nhà ngoại giao lấy làm ngại về việc hai nước Nga và Ba-lan có ý gắng nhau, vì hàn giao nước sứ a Nga và Lithuanie cũng nhận cho thành Vilna là về quyền nước Lithuanie. Các báo nước Nga nói rằng nước Ba lan đương dự bị chiến-tranh, và đương tìm cớ khai hấn với Nga.

Việc giao tế với nước Nga

Viên đại-biểu thương-mại nước Nga ở Paris có nói nay mai các phái bộ Pháp và Nga sẽ lập lại cuộc giao-tế với nhau.

Hoa-kỳ

Việc giao-tế với Âu-châu

Quan tổng-thống Coolidge đã triệu-tập các quan đại sứ Hoa kỳ ở liệt-quốc Âu-châu tuần lễ này trở về để bàn về cái tình-thế Âu-châu.

Tây-ban-nha

Tình thế

M. Prime de Rivera đã đi Estramadure để dự các cuộc hội nghị sẽ võ cho sự đặt thống-quyền quốc-vụ. Quốc vương vẫn ở Saint Sébastien. Các tin đồn ở Tây-ban-nha có rối loạn là tin đồn sai. Tình thế Tây-ban nha vẫn yên.

Nước Anh

Cuộc đề quốc hội nghị

Báo *Evening Standard* đăng tin rằng, tại cuộc đề quốc hội nghị n ày 15 Octobre này sẽ xét về vấn đề các g ao ước Locarno.

Nước Ý

Dựng một cái cầu mới có 6 giờ

Tại Ferrare, người ta dựng một cái cầu trên sông Reno mất có sáu giờ đồng hồ. Cầu nặng 1.000 tấn, dài 152 mètres.

Hung-gia-lị

Trái khoản chiến tranh

Chính phủ Hung-gia-lị, đã nộp nước Anh 250.000 livres về trái khoản chiến tranh.

Nước Đức

Việc hội vạn quốc

Hội Vạn quốc mới chánh phủ Đức có muốn xin cử ai vào các chức khuyết tại bộ thư ký của hội Vạn-quốc thì cho biết.

Việc đóng tàu bay

Tin đồn ở Berlin có đóng một chiếc tàu bay chở được 100 hành khách là một tin đồn sai.

Nước Nhật

Tại hội đồng lao động

Hội liên hiệp lao động đặt một cuộc hội nghị ở Osaka. Hội định không dự việc luyện-tập về bị của bọn thiếu-niên.

Việc tu phục lại thành Tokio

Chánh-phủ cho phép phát hành một số trái đem đúng giá 160 triệu viên. Số tiền ấy dùng để tu phục lại thành Tokio. Trong số 160 triệu viên ấy, có một số đúng giá 6 triệu livres sterling sẽ phát hành ở nước Anh.

(*Indopacifi*)

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 5 Octobre 1926

Nước Pháp

Chức tổng-ủy-viên đất Syrie

M. Ponsot mới được bổ chức tổng ủy-viên Pháp ở Syrie, ngày hôm qua khởi hành đi Beyrouth.

Cải chánh tích kiểm-nước

Quan Poincaré đã tiếp quan chánh ban tài-chánh ở thứ-dân nghị-viện. ngài có nói nay mai ngài sẽ trình ban ấy xét các khoản sửa đổi sổ chi-thu theo như các sự sửa đổi trong việc tư-pháp, và việc chánh-trị.

Về việc xảy ra ở Germersheim

Đại-tướng Guillaumat, hợp ý với quan tổng ủy-viên Pháp, đã xin quan võ sung chức liên-thẩm ủy-viên tại tòa án binh ở Landau nghe lời cung của viên cảnh sát Đức đã tra xét về việc xảy ra ở Germersheim, và cho đòi những chứng-tá của viên cảnh-sát ấy khai. Quan tổng ủy-viên nước Đức ở các tỉnh trú-binh mong cải cách ấy, vì cải cách ấy là hợp với cải cách-sách Pháp Đức đề-hướng.

Việc nước Nga với Ba-lan

Các nhà ngoại giao lấy làm ngại về việc hai nước Nga và Ba-lan có ý gắng nhau, vì hàn giao nước sứ a Nga và Lithuanie cũng nhận cho thành Vilna là về quyền nước Lithuanie. Các báo nước Nga nói rằng nước Ba lan đương dự bị chiến-tranh, và đương tìm cớ khai hấn với Nga.

Việc giao tế với nước Nga

Viên đại-biểu thương-mại nước Nga ở Paris có nói nay mai các phái bộ Pháp và Nga sẽ lập lại cuộc giao-tế với nhau.

Hoa-kỳ

Việc giao-tế với Âu-châu

Quan tổng-thống Coolidge đã triệu-tập các quan đại sứ Hoa kỳ ở liệt-quốc Âu-châu tuần lễ này trở về để bàn về cái tình-thế Âu-châu.

Tây-ban-nha

Tình thế

M. Prime de Rivera đã đi Estramadure để dự các cuộc hội nghị sẽ võ cho sự đặt thống-quyền quốc-vụ. Quốc vương vẫn ở Saint Sébastien. Các tin đồn ở Tây-ban-nha có rối loạn là tin đồn sai. Tình thế Tây-ban nha vẫn yên.

Nước Anh

Cuộc đề quốc hội nghị

Báo *Evening Standard* đăng tin rằng, tại cuộc đề quốc hội nghị n ày 15 Octobre này sẽ xét về vấn đề các g ao ước Locarno.

Nước Ý

Dựng một cái cầu mới có 6 giờ

Tại Ferrare, người ta dựng một cái cầu trên sông Reno mất có sáu giờ đồng hồ. Cầu nặng 1.000 tấn, dài 152 mètres.

Hung-gia-lị

Trái khoản chiến tranh

Chính phủ Hung-gia-lị, đã nộp nước Anh 250.000 livres về trái khoản chiến tranh.

Nước Đức

Việc hội vạn quốc

Hội Vạn quốc mới chánh phủ Đức có muốn xin cử ai vào các chức khuyết tại bộ thư ký của hội Vạn-quốc thì cho biết.

Việc đóng tàu bay

Tin đồn ở Berlin có đóng một chiếc tàu bay chở được 100 hành khách là một tin đồn sai.

Nước Nhật

Tại hội đồng lao động

Hội liên hiệp lao động đặt một cuộc hội nghị ở Osaka. Hội định không dự việc luyện-tập về bị của bọn thiếu-niên.

Việc tu phục lại thành Tokio

Chánh-phủ cho phép phát hành một số trái đem đúng giá 160 triệu viên. Số tiền ấy dùng để tu phục lại thành Tokio. Trong số 160 triệu viên ấy, có một số đúng giá 6 triệu livres sterling sẽ phát hành ở nước Anh.

(*Indopacifi*)

Bài diễn-văn của quan Toàn-quyền Varenne tại Hội-đồng Chính phủ

(Tiếp theo)

Quan Toàn-quyền tổng luận bài diễn-văn ấy đại khái rằng, ngài tuy chưa làm được sự nghiệp gì lớn, song chưa đầy một năm giời mà cũng đã làm được nhiều điều có ích thì tất đã tỏ được cái ý tốt rồi. Ngài nói mỗi khi nghĩ định cải cách việc gì, hết sức việc nhỏ mấy việc không nói, thì cũng thấy lời dị nghị một cách lôi đình rằng : Việc gì mà phải nóng nảy thế. xưa nay cứ thế mãi chẳng sao, nay lại muốn trong một vài tháng mà sửa đổi cả ra ? Cứ để như cũ thì có làm sao ? Đối với những lời ấy thì ngài đáp rằng bây giờ cần phải giải quyết cho mau, vì để đã chậm lắm rồi, nhất là mấy việc hóa với nhân dân bản-xứ thì hết hạn đã lâu rồi, chẳng để cho họ phải đòi một cách chua cay và bạo động ra ? Nếu trong một vài tháng mà giải quyết xong được cả, thì hãy thử giải quyết ngay một vài vấn đề còn bỏ dở và nhất là để đã.

Ấy ngài nghĩ như vậy, nên đã thực hành ngay để tỏ cho dân bản xứ biết rằng nước Pháp vẫn ân cần đến sự tiến hóa ở xứ này.

Ngài nói ngài có đọc thấy ở đâu rằng cái chính-sách của nước Pháp đã làm thất vọng cho dư-luận Annam rồi. Người nói thay cho dư-luận ấy là ai ? Là mấy nhà bình bút chưa hề ý-kiến ngài mà đã vội đem công bố những điều to tát kia khác. Những người ấy nói thay một cho một phần dân hăng hái thì có lẽ, nhưng chỉ là một phần cỏn con mà thôi. Ngài nói không phải là ngài khinh thường cái phần cỏn con ấy đâu, nhất là sẽ cỏn con ấy lại là phần tiến phong. Phần ấy đối với việc chính-trị có một cái chức-vụ tối cần, vì là khi ấn được chính phủ phải luôn luôn tự vấn về những nghĩa-vụ của mình phải làm, nhưng cái phần ấy lại hay quên những việc của người ta đã làm cho mình, mà chỉ nói đến những việc của người ta từ chối.

Có trong vài tháng mà ở đây đã làm được biết bao nhiêu việc ích lợi về đường kinh tế và xã hội. Có một việc cải cách rất quan trọng về phương chính trị ở xứ Đông-dương này thì hiện nay đang thực hành, chỉ còn vài tuần lễ nữa là xong.

Đó là những việc đã có kết quả rồi, còn những điều yêu cầu khác chưa thành hiện thì sao ?

Ngài các vấn-đề cải cách về việc học là việc đã nói rồi thì còn vấn đề *tự do báo-quán* và *tự do hội hợp* nữa.

Thật ra mới có những báo chương chữ Pháp là được hưởng theo luật lệ bên Pháp thôi, còn các báo chương bằng chữ khác thì vẫn phải xin phép trước mới được mở và vẫn phải chịu kiểm duyệt một cách thường trực. Song phần nhiều các nhà mở báo nếu là người bản xứ thì vẫn được phép, còn như sự kiểm duyệt thì nay cũng đã nới rộng như lời hứa trước rồi. Xem ngay các số báo chí ở Đông-dương bây giờ (có gần đến một trăm rồi) và số bài bị xóa đã giảm đi nhiều thì đủ rõ.

Ngài nói cứ như mười tháng thí-nghiệm vừa qua thì sự yêu cầu ấy nay chưa có thể cho được, ngài vẫn định rằng trước khi có cho bao quản thật được tự do thì hãy thử qua cái lối khoan-dung rất rộng xem sao đã. Thì ra những báo quán mới nổi lên đông đảng, muốn được nhiều người đọc thì có khi những lời phản đối nhau hăng hái chẳng kém gì lời mua lị. Các báo cũ sự mất người đọc cũng phải lắm theo như thế. Xét ra thì ít tờ hay là không có tờ nào đương được cái chức trách giáo dục chắc chắn cho dân, chỉ thấy những lời xàm bông hăng hái hết đối với cá nhân lại đổi với cái chính-sách của nước Pháp.

Vì thử đến luật năm 1881 ngày mai đem thi hành ngay tại Đông-dương thì chắc sẽ thấy nhật-báo mở nhiều như hoa mọc tốt tươi mà có mấy ra là vị người viết báo như không phải vị gì người đọc báo. Ta sẽ thấy bịt bẹo nhiều là tay viết báo non nớt lắm, vì chưa có sự từng trải cũng là bởi sự báo danh mà ai cũng học làm, sẽ gây nên những cái uyên-ke khác cũng là hiện cảo lối thôi. Vậy sự nào động như thế cũng phải hạn chế thêm cái quyền viết báo mà thôi.

Còn việc tự-do hội-hợp thì chẳng ai dám cãi rằng là lâu nay cái quyền ấy không được thi một cách rất rộng, chưa từng thấy bao giờ. Người ta đã từng thấy những cuộc tụ hội của Annam kể hàng vạn con người, diễn thuyết rất hăng hái và làm khi dùng những câu quá đáng nữa. Vậy cứ như ý ngài thì cái lối ấy cũng không chi lối ở bên Pháp, mà ở bên Pháp thì các nhà quyền hành nếu xét ra nếu cần thì họp thì ra lệnh cấm ngay.

Ngài nói cái chức vụ của ngài không phải là khuyến khích những việc rối loạn mà chính là phải tìm cách ngăn đi Cách ấy là thực-hành mặt cái chánh sách chắc chắn và mau chóng vậy.

(*Còn nữa*)

Giải đáp những điều pháp-luật

Có nhiều ngài gửi giấy hỏi về pháp luật thấy trả lời chậm trễ, thì có ý trách bản quán. Sự trách ấy bản quán xin chịu, song xin các ngài xét cho rằng, giấy gửi đến mỗi ngày nhiều quá không sao giải-đáp xuể được. Thiết tưởng mỗi ngày giải đáp một hay hai bài đã là nhiều lắm rồi ; vì công việc của bản quán không phải chỉ có một việc ấy mà thôi, mà vì phòng có muốn giải đáp hết các bài hỏi nữa, thì một người chuyên việc cả ngày vì tất đã xuể. Vậy xin các ngài coi mục này cũng như một mục thường thức khác, có cái nghĩa ích lợi chung cho tất cả các bạn đọc báo, chớ đừng thấy chậm giải đáp riêng một ngài nào mà trách bản báo. Mong rằng các ngài lượng xét cho.

LỜI HỎI — Chúng tôi nhờ ngài làm ơn chỉ bảo cho một việc như sau này :

Duyên trước ông thân sinh tôi từ thế đi, có để lại cho chúng tôi ít ruộng. Khi ấy tôi chưa quản phân gì cả, mà tôi đem ban đoạn mại đi, không lấy chữ ký và điểm chỉ của các bà thân sinh và các em gái chúng tôi.

1° Vậy cái văn-tự bán ấy có giá trị gì không ?

2° Bây giờ các bà thân-sinh chúng tôi có thể nhuộc lại được không ?

3 Nếu không cho nhuộc thì chúng tôi làm thế nào ?

LỜI ĐÁP. — Nếu thân mẫu ông là vợ cả thì được hưởng ruộng ấy cho đến khi chết.

Vậy nếu thân-mẫu ông không cho phép và nếu các anh em chị em không ký vào giấy văn-tự thì ông bán thế nào được. Nếu trong những người thừa-kế có người nào vị thành đinh thì phải có trưởng-tộc ký thay mới được.

Vậy cái văn-tự ông đã ký đó không có giá-trị gì cả, thân-mẫu và các anh em chị em ông có thể xin tòa án đệ nhị cấp hủy đi được.

Ph. h-L.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 32 độ

Giá thóc gạo !

Gạo hạng nhất, một tạ	12	00
— nhì,	11	10
— ba,	10	55
Thóc hạng nhất,	6	40
Giấu mọc		

Giá hạn. — Kể từ ngày 7 Octobre 1926 giá bao ở kho Hỏa nước định là 18 : 00.

Thi giá quốc trái

Ngày 5 Octobre 1926

3 %	hoàn đầu	80	60
3 ½ %	hoàn sau	83	00
6 %	vinh viễn 1917	45	45
6 %	» 1918	43	95
5 %	» 1920	62	75
5 %	hoàn đầu 1920	69	90
6 ½	» 1925	88	00

Ngày 6 Octobre 1926

3 %	vinh-viễn	48
5 %	1915	54

Tin đường sắt. — Đường thuộc-địa số 1 đoạn Hanoi — Phủ-lý bị ngập hai quãng từ kilomètres 38+720 đến 38+100 và từ kilomètres 39+500 đến 39+550 nước ngập đến 20 phân tây. Hiện nay vẫn còn đi lại được, nhưng phải đi rất thong thả.

Đường số 62 từ Phủ-lý đến Nho-trạch, xe ô-tô không đi lại được. Từ km 16 đến km 24 ngập nhiều chỗ, có một chỗ đất dài đến 3 m.

Đường số 21 từ Phủ-lý đến Cẩm-hoa ngập ở km 62+850 và ở km 64+100, sâu đến 20 phân tây.

Mấy đạo nghị-định của quan Toàn quyền Varenne đã ký trước khi về Pháp. — Phủ Toàn-quyền có đưa ở Saigon ra như sau này :

Trước khi qua Toàn-quyền Alexandre Varenne về Pháp, ngài có ký mấy đạo nghị định sau này :

Mỗi xứ bảo-hộ sẽ đặt ra một hội-đồng bênh vực quyền lợi cho người Pháp. Nghị-định về việc ấy kể từ 3 octobre, còn đợi giải-quyết xong với chính-phủ Mẫn-quốc các văn-đề sẽ đưa đồ lại Hội đồng chính-phủ rồi sẽ tuyên-bố.

Nghị định ngày 3 octobre cho phép quan Tổng-sứ Bắc-kỳ mở một cuộc đánh số 1 triệu vé một đồng, để lấy tiền giúp dân bị lụt, số tiền cho dân được là 500.000 đồng.

Nghị-định ngày 3 octobre đặt lại ngạch huyện, phủ và đốc-phủ-sứ ở Nam-kỳ bổ toàn những người có đủ tư-cách chức sắc và quyền lợi cũng được hơn cũ.

Trên này đưa xin các viên y-sĩ Annam và sau khi bỏ ý kiến quan Giám đốc y-chính, quan Toàn-quyền đã ký tờ chu-tri ngày 29 Septembre 1926 cho phép các viên y-sĩ bản xứ cũng được chữa bệnh cho các tư-gia để lấy tiền theo như thể lệ của các viên thầy thuốc Tây trong ngạch y-tế.

Trong phiên Hội-đồng chính phủ thường trực ngày 1er octobre quan Toàn quyền đã ký nghị-định cho phép thành phố Hanoi mở cuộc công thái một triệu đồng để thi hành cái chương-trình công tác của Hội-đồng thành phố đã dự định.

Trước khi khởi hành, quan Toàn-quyền đã ra lệnh bổ chỉ-dụ ngày 14 septembre 1926 đặt tại số hội-viên Tây ở thành-phố Hanoi nguyên như số cũ đã nói trong chỉ dụ ngày 20 juillet 1906 và thêm số 4 ghế nữa vào Nam ở ba thành phố Hanoi Haiphong Saigon lên 6 ghế, sau nữa lại đặt thêm mỗi hội-đồng lấy bốn chân hội-viên

ự khuyết Pháp và hai chân hội viên dự khuyết Nam. Các ông hội viên dự khuyết sách bầu cử cũng như các ông hội viên thực thụ, và đề phòng khi các hội-viên thực thụ vắng mặt thì đến thay chân. Chỉ-dụ ngày 14 sep^embre 1926 nói trên lấy, lại cho các viên-chức làm việc nhà nước cũng được quyền ứng cử, chỉ trừ ra mấy hạng viên chức vì chức-vụ riêng mà không thể kiêm được chức hội viên trong hạt mình hay là có dự quyền chính về việc công-sản.

Hội-đồng cứu-tế. — Bản-quán vừa tiếp được tờ lại các của Hội-đồng cứu-tế trung-ương vậy đến số ngày mai sẽ đăng báo.

Việc buôn súng lậu. — Độc-giả còn nhớ cái việc buôn súng lậu ở tàu *Commandant Dorise* dưới Haiphong ngày 26 juillet trước mà tòa án Haiphong đã kết án phạt một người tài-xế Pháp là Paul Harmide và một người Á rập coi kho tàu là Ahmed-ben-Hamed mỗi người phải 20 tháng tù và 1000 quan tiền. Việc ấy nay lại lên đến Thượng-thẩm là vì hai người đều chống án.

Nguyên đầu đuôi việc ấy như sau này: sở mật-thám Haiphong có cho xuống khám ở tàu ấy vì nghe nói mấy người thấy thả bán súng lậu cho một người Khách, mấy người thấy-thả phải bắt thì khai rằng mình bị họ cho tài xế là Harmide. Người này thì nhất định chối, nhưng vì khám trong mình thấy một khẩu súng lục cùng vào hộ với một khẩu súng tìm được ở dưới nước mà họ bọn họ vứt xuống từ khi sở mật-thám đi khám. Mấy người thuỷ-thả có khai tại sở mật-thám rằng súng ấy mua tại Anvers, rồi Harmide đem bán ở Port-Said, ở Singapour và Bắc-kỳ. Harmide thì đã rút cho mấy người Á rập, nói rằng họ khai như thế là nghĩ rằng có người Pháp can vào thì tội chẳng có chăng. Một người thấy-thả Somali thì có nhận là mua tại Anvers 7 khẩu và mấy cái *chargeurs* có thấy có 595 *francs*.

Tòa Thượng-thẩm xét xong thì y án phạt Harmide 20 tháng tù, và Ahmed-ben-Amed thì được rút xuống một năm, còn tiền phạt 1000 francs cũng y. Song vì xét ra việc này xảy ra là tại một người một thầm Khách giam mua những súng ấy mà người Khách ấy sau không tìm thấy đâu nữa, thế là vì bởi có người khiến khách cho nên họ mới phạm tội thì tình-trạng nên giảm, bởi vậy tòa Thượng-thẩm cho những người ấy được hưởng án treo về tội tù, còn số tiền phạt thì phải trả.

Hai buổi hát giúp người bị lụt — Các học-sinh Nam-kỳ tại trường cao-đẳng có xin phép quan Đốc-lý mượn nhà hát Tây để diễn hai buổi giúp các nhà bị lụt vào tối 16 và 17 octobre này. Nghe đâu quan Đốc-lý đã ưng thuận rồi.

Đường hỏa xa Hanoi — Thanh-hóa. — Trong mấy số trước đã đăng nguyên cả các giờ xe hỏa đi lại về đường Hanoi-Nacham. Còn về đường Hanoi — Thanh-hóa, chỉ xin nói rằng kể từ ngày 15 Octobre này, mỗi ngày Hanoi sẽ sáu chuyến hỏa xa đi.

Chuyến xe số 21, chở hành khách đã bốn hạng, khởi hành Hanoi hồi 6 giờ, tới Thanh-hóa hồi 11 giờ 07.

Chuyến xe số 227, là chuyến xe hàng hóa, và hành khách hạng tư, đi từ Hanoi hồi 8 giờ 43, tới Nam-định hồi 14 giờ 05, chỉ đi đến Nam-định là xong.

Chuyến xe số 31, là chuyến xe tốc, chở hành khách hạng ba, và hạng tư đi ở Hanoi hồi 10 giờ 54 có đỗ ở nhiều ga xép tới Cầu Guột 12 giờ 27, chỉ đi đến Cầu-Guột là xong.

Chuyến xe số 27, chở hành khách đã bốn hạng đi từ Hanoi hồi 13 giờ 32, tới Thanh-hóa hồi 19 giờ 49.

Chuyến xe số 32, là một chuyến xe tốc, chở hành khách hạng ba, và hạng tư đi ở Hanoi hồi 17 giờ 08, tới Cầu-Guột hồi 20 giờ 49.

Chuyến xe số 29, chở hành khách đã bốn hạng đi ở Hanoi hồi 18 giờ 25, tới Nam-định hồi 20 giờ 40, chỉ đi đến Nam-định là xong.

Ngoài giờ chuyến xe hỏa đêm, ơn ngày thứ năm hồi 21 giờ 00 khởi hành ở Hanoi tới Thanh-hóa hồi 1 giờ 14.

Còn từ Thanh-hóa giờ vào Vinh, thì từ ngày 15 Octobre này mỗi ngày cũng thêm hai chuyến xe tốc, chạy từ Hoàng-Mai đến Vinh.

Sao lắm người tự-tử thế? — Ngày hôm qua, Nguyễn-v-Sang, 16 tuổi, ở nhà số 32, phố hàng Bông, quán ở Bông-mạc định trầm mình ở hồ Hoàn-kiếm, may gặp Ng-v-Tức ở ngõ Sinh-từ đi qua trông thấy cứu được.

Lại cũng ngày hôm qua, một người tên là Xuân ở dưới Gầm trầm mình ở một cái ao ở gần nhà hãn, may cũng có người anh rể trông thấy vớt lên được. Không hiểu sao độ rầy cái đám trầm mình lan rộng một cách đỡ đội như vậy, trong có mấy ngày hôm nay mà đã xảy ra biết mấy đám trầm mình rồi.

∴

Ngày hôm qua vào hồi 2 giờ, Trần văn-Minh làm bếp cho quan ba Bourdinet ở phố Maréchal Joffre, uống một thứ thuốc nước, không biết có chất gì độc, thì lập tức đã phải đưa vào nhà thương. Hiện nay không có điều gì nguy hiểm nữa. Hắn có viết lại sự đi tự tử là vì mắc một thứ bệnh không chữa được.

Nhà máy nước ở Hà-nội muốn mua

250 m 3 đá cuội sàng rồi để làm bít tông (béton armé) và 200 m 3 cát vàng.

Giá bán và mẫu, hỏi tại nhà máy nước Hà-nội.

Hạn trong một tháng thì phải có đủ một phần chia tư.

5.909

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Bắt đầu từ 1er octobre trở đi lớp tối luyện tập các học-sinh thi vào trường Cao-đẳng tiểu-học sẽ học cả sáu ngày trong tuần-lễ, chỉ trừ ngày chủ-nhật không học thôi.

Toán học sẽ do một ông giáo riêng dạy.

Học-phí mỗi tháng ba đồng. Giấy xin học phải gửi đến Trung-Bắc Học-hiệu 22 phố Lamblot.

Đã in xong lịch năm 1927 rồi. — Xin kính-cáo để các nhà đại công-thương rủng các tư gia xa gần biết là lịch năm 1927 của bản-quán đã in xong, vậy ai muốn mua buôn hay mua lẻ thì xin kíp đến bản-quán mà chọn các kiểu vẽ, kẻo chậm ra thì các kiểu vẽ đẹp người ta trọn hết mất.

Sau đây bản-quán xin thử in ngày mồng một Tết ta sang năm ra làm mẫu để các ngài xét thì đã biết lịch của bản-quán rõ ràng tiện lợi hơn các thứ lịch khác là thế nào:

FÉVRIER

2

MERCREDI

Purification

Fête du nouvel An annam.

1er jour du 1er mois de Đinh-Mão

大月正
Kiêu Nhâm-dần — Bính Đinh-mão
壹初
Ngày Đinh-mão
Hành-Hỏa — Sao-Bích — Trực-Mãn
Kỉ: Xuyên-tỉnh — Khai-trí
Lợ-phát — Ngật-khuyển
SIÊU NGUYỆT-ĐẠI
Công-sự nên dùng giờ Tỵ, giờ Sửu hoặc giờ Dần, đều được thường-cát. Xuất hành nên dùng giờ Tỵ hoặc giờ Ngọ. Đi về phương bắc thì đều được sinh-khí hoặc đi về phương tây thì đều được tài-thần.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này:

Từ 50 trở lên. . . . 0$35 một
Từ 10 đến 50 . . . 0 40 »
Từ 1 đến 10 . . . 0 45 »
Tiền cước. . . . . 0 25 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ tưởng nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước đi hơn.

Ai muốn hỏi gì, xin cứ viết thư về cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này:

M. Bùi-xuân-Thành
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Sở xe đám ma của M. L. Chức, đến 1er octobre 1926 sẽ giọn lên phố hàng Cót, số 22. 5.888

Thi bằng Cao đẳng tiểu-học Pháp-Việt. — Sáng hôm nay, hồi 7 giờ, đã yết danh-sách những thí-sinh được vào kỳ vấn đáp. Được 30 thí-sinh trúng vào kỳ vấn đáp.

Có Trần-thị-Nhung, Cậu Nguyễn-viết-An, Đào-văn-Bảo, Trần-đình-Bền, Phạm văn-Chiểu, Nghiêm-xuân-Đa, Bồ-văn-Doan, Đặng-trần-Hà, Nguyễn-văn-Hảo, Phạm-văn-Hinh, Bùi-văn-Hợp, Nguyễn-Hợp, Phan-văn-Hương, Bùi-trọng-Kỷ, Bùi-xuân-Lâm, Tô Luân, Vũ-đình-Mai, Nguyễn-gia-Phương dit Giếp, Nguyễn-xuân-Tiêu, Phó-đức-Tô, Nguyễn-khắc-Thăm, Phạm-văn-Thanh, Nguyễn-gia-Thiếp, Lê-thiệu-Thuật, Nguyễn-khắc-Trạch, Ngô-quốc-Trinh, Đỗ-Văn, Nguyễn-hữu-Vân, Đỗ-quang-Ninh, Nguyễn-hội-Vỹ.

Giúp dân bị lụt — Bản quán nhận được một đồng bạc (1$00) của một nhà từ thiện ẩn danh ở Pleiku (Trung-kỳ) gửi ra quyên giúp dân bị lụt 35 tiền kỹ, bản-quán sẽ chuyển giao dân hội-đồng cứu tế.

Dịch trâu bò. — Tại địa hạt tỉnh-lỵ Bắc-ninh nay được có dịch trâu bò.

Ngạch tòa sứ. — M. Hoàng-quang-Mật, thư ký phụ-bút ở Lạc-kỳ, nay thăng thư ký tập sự nhiệm bổng 350 $.

M. Nguyễn-văn-Ban, thư-ký hạng sáu, nay bổ đi Sơn-la.

M. Đinh-xuân-Toàn, thư-ký hạng tư ở Sơn-la, nay đổi đi Bắc-giang.

M. Phạm-trọng-Giêm, thư ký hạng tư ở Bắc-giang, nay đổi đi Nam-định.

M. Vũ văn-Đức, thư-ký hạng nhì ở Nam-định, nay đổi đi Lai-châu.

M. Phạm-huy-Quỳnh, thư-ký hạng ba ở Lai-châu, nay đổi về Bắc-giang.

M. Ngô-vi-Vân, thư-ký thượng-hạng hạng ba ở Sơn-tây, nay đổi đi Nam-định.

Ngạch thừa phái. — M. Nguyễn-hải-Thanh, thừa phái Châu Mai, nay đổi đi Châu Lạc-sơn (Hòa-bình).

M. Vũ-hữu Khuê, thừa phái Châu Lạc-sơn, nay đổi lên tòa án Hòa-bình.

M. Trương-huy-Kỳ, thừa phái án quan-án Hòa-bình, nay đổi về châu Mai.

M. Nguyễn-đức-Chiến, thừa phái tuần Gia-lâu (Bắc-ninh) và M. Lưu-Đàm thừa phái huyện Việt-yên, được đổi lẫn cho nhau.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc nhận đất ở miền trung du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0$ 15
Tiền cước thường . . 0 , 05
Tiền cước Recommandé thêm . . . . . 0 , 10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
Rue du Coton
HANOI

4701

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh hẳn nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi hãng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3002

Ngạch khán hộ. — Các nam nữ khán hộ tập sự có tên sau này, đã trúng tuyển kỳ thi ngày ngày 19-7-26, nay được thăng khán-hộ thường hạng tư.

MM. Ng-xuân-Khuê, Phạm-v-Hiệp, Ng-công-Quán, Ng-văn-Việp, Nguyễn-ngọc Lan, Trần-v-Lôi, Ng-hữu-Hà, Hoàng-v-Tấn, Phạm xuân-Lan, Trần, quốc-Bảo, Ng thị-Ly, Ng-thị-Liệu, Ng-thị-Ất, Ng-thị-Đức, Phạm-thị-Tiến Ng-thị-Nguyện, Hoàng-thị-Thu.

Ô-tô lăn bờ. — Hồi 2 giờ chiều hôm nay, một cái ô-tô số T. 2964, do một người tài xế phụ cầm máy, ở phố Lamblot ra, nhằm tay lại thế nào không biết, đâm vọt ngay lên bờ bè chỗ đầu phố hàng Hài, 5-tô vỡ mất kính, còn cửa nhà số 16 bị xây xít ít nhiều. May lúc bấy giờ không có ai đứng ở chỗ ấy, không có thì lại hại mấy nhân mạng.

Nhà nào có ô-tô muốn cho tài xế phụ tập cầm máy, trưởng năm cho đem xe đi tập ở các phố khác thì hơn, chứ những phố chật hẹp như phố nhà Thờ và phố hàng Hài không phải là chỗ tập cầm máy.

Ngạn xe độ. — Ngày hôm qua vào hồi 10 giờ sáng, cái xe hàng số P. C. 18 của cai Thụy ở phố thuốc đo Ng.-v. Cai kéo, đi đến phố hàng Bạc thì đụng phải cái xe chở hàng của M. Pailly do Nguyễn-văn-Khâm cầm cương, may người không sao cả.

FAMILY-CINÉMA

Phố hàng Buồm, Hanoi

Tự thứ tư 6 đến thứ sáu 8 Octobre 1926

LE SOSIE DU MAHARADJAH

Đại phim-ảnh 5 đoạn rất vui!!!
Võ-sĩ lộ thường
LUCIANO ALBERTINI
đóng vai chính rất tài

Phim ảnh « Le sosie du Maharadjah » này chụp mất nhiều công-phu lắm, mà những người đóng trò rất là khó-nhọc đáng gọi cho là một phim-ảnh giải-chí it có mà đáng nên xem lắm vậy.

Lắm cảnh nhảy, lộn, sức-lực của nhà võ sĩ xem rất ghê sợ.

Phim ảnh này có thể có ích cho trẻ-con, xem không đến nỗi mỏi chi mệt óc như mọi phim khác.

Tin sau cùng

Ngày 6 Octobre

Bàn giao trước Mellon Bérenger

Các hội-viên của ban tài-chánh có nói M. Poincaré định xin hai nghị-viện ưng-thuận bản giao-ước Washington về việc giả nợ nước Hoa-kỳ, mà không sửa đổi khoản nào cả. Song trong một hai điều, nghị-viện sẽ lánh trừ mấy khoản, như vậy nghị-viện có thể tỏ bày cái ý kiến về khoản nói về cách lưu truyền ngân tiền, và việc phòng dự sẽ bất kỳ, khoản ấy trong giao-ước không có, sau này hai chánh phủ sẽ trao đổi thư tín với nhau mà ấn định khoản ấy. Nghe đâu Hoa-kỳ ưng cái cách ấy.

Việc con trai của vua đồng cung nước Đức

Tướng Von Seeckt, thống-đốc ngạch binh bị ban nước Đức đã đưa giấy xin từ chức với quan tổng-thống Hindenburg. Nguyên Von Seeckt có cho phép con trưởng của vua đồng-cung dự cuộc tập trận mới rồi của ngạch binh bị ban tại đất Wurtemburg. Tướng quân không tra mà việc ấy với quan thượng-thư bản bộ là M. Gessler; sau M. Gess er đọc nhật trình mới hiểu, bèn hạ lệnh tra xét về việc ấy, và có đệ trình quan tổng-thống Hendenburg. Quan tổng-thống hiện đi vắng, đã được báo tin về việc ấy. Các báo chữa là quan tổng thống Hindenburg sẽ nhận cho tướng Von Seeckt từ chức.

(*Indopacifi*)

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Giúp dân bị lụt và quyên-trợ về dịp đồng-trang cao giá. — Đến 21 giờ ngày thứ bảy 16 và 15 giờ chủ-nhật 17 octobre 1926 ở nhà hát Tây sẽ có hai buổi hát đặc-biệt do bọn đào-kép của M. Claude Bourrin ở Hà-nội tổ-chức để lấy tiền quyên-dân bị lụt và đồng cao giá. Hai buổi diễn-kịch ấy sẽ do bác-sĩ Forest là đại-biểu Bắc-kỳ tại hội-đồng Thuộc-địa và quan Đốc-lý Krautheimer chủ tọa. Hai buổi cùng đều theo chương trình sau này:

I. La jalousie du Bourbouillé — force de J. B. P. Molière.

II Maria e forcé, comédie en un acte de J. B. P. Molière.

III. La Carrosse de Saint Sacrement, comédie en un acte de Prosper Mérimée.

Giá các chỗ ngồi:

	Buổi tối	Ban ngày
2 loges d'avant-scène (trên gác) mỗi ghế	4 $	2$00
1 loges d'avant-scène (tầng dưới) mỗi ghế	5	2.50
6 loges balcon face »	5	3.00
6 — balcon-côté »	5	2.50
6 baignoires de côté »	5	2.50
2 — face grd. »	5	2.50
2 — face petites »	5	2.50
24 fauteils de balcon »	2	2.50
15 — d'orchestre »	3	2.00
82 classe de parterre »	2	1.50

Bắt đầu bán vé từ 8 octobre trở đi ở nhà in Viễn-đông, hiệu Grodolle, Án-nhân Khách-sạn và thư-viện thành-phố.

Việc đâm tàu « Đông-Lợi ». — Sáng chủ-nhật lại vớt được thêm hãy cái xác ở tầu *Đông-lợi* lên. Ý đàng tàu bị cối mìn bắn hôm nọ cho nên nay vớt ra mấy mảnh mà xác nổi lên được. Trong hãy cái tử-thi không còn hình gì, người ta có nhận được xác cô Marie Talestini là con nuôi ông Jo-hannides. Xác ấy khi khâm liệm rồi đưa về Haiphong rồi đem trong thì lắm. Không cần nói thì ai cũng biết rằng lúc nay ông bà Jahouvaides buồn đau biết chừng nào. Thương thay!

Gái lấy nhau. — Ng-văn-Lam là lính khố đỏ, số hinh 100 có đơn thưa một người đàn bà không rõ cần trước ăn cắp mất tiền 47 đồng bạc.

Giải ra ngoại châu. — Ngày hôm qua linh cảnh-sát bắt được 6 tên ăn mày đi các phố để điệu về sở Cảm để giải ra ngoại châu.

Sở 79

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Si-kim-tá rồi giận, mắng đao thác ngựa, xáng vó đánh *Hồ-diên-tán*. Hai bên giao-chiến hơn mười hợp thì *Si-kim-tá* quay ngựa bỏ chạy, *Hồ-diên-tán* thúc ngựa đuổi tới co.

Si-kim-tá gọi cho *Hồ-diên-tán* đến gần, liền giương cung mắc tên, bắn thẳng một phát, trúng vào con ngựa của *Hồ-diên-tán* đang cưỡi. *Hồ-diên-tán* tự trên mình ngựa ngã lăn xuống đất.

Vương-toàn-tiết thấy vậy, vội-vàng thúc quân ra cứu, nhưng vì không kịp, quân *Liêu* đã bắt sống *Hồ diên-tán* mất đem đi.

Vương-toàn-tiết không dám ham đánh, rút quân chạy về trong thành. *Tiêu-thiên-hựu* thúc quân đuổi đánh, quân *Tống* chết hại không biết bao nhiêu mà kể.

Vương-toàn-tiết vào tâu với *Tống Chân-tôn* rằng:

— Quân *Liêu* đông quá, trong khi giao-chiến, đã bắt mất *Hồ-diên-tán* tướng quân rồi. Kẻ hạ-thần bị thua, phải rút quân chạy về, không dám đánh nữa.

Tống Chân-tôn nghe nói, lo-phiền không biết đường nào. *Bát-vương* tâu rằng:

— Bây giờ việc đã nguy-cấp đến nơi, bệ-hạ nên sai người đến các viên tướng cưỡi ở ngoài biên-giới gần đây, để cầu quân cứu-viện.

Tống Chân-tôn chuẩn-tấu, liền sai sứ đi cầu cứu. Lại nói chuyện quân *Liêu* bắt được *Hồ-diên-tán* bèn vào tâu-xin, giết về *U-châu*. Còn *Tiêu-thiên-hựu*, *Si kim tá* và *Da luật khánh* lại chia quân vây đánh các cửa, quân *Tống* rất lấy làm lo-sợ.

Bát-vương nói:

— Người nước *Liêu* xưa nay chỉ sợ có các tướng nhà họ *Dương*, vậy bệ-hạ nên kiếm-chước việc ấy. *Bạch đăng* của *Hàn-Cao* tổ thuở trước, chọn mấy tên quân can-đảm cường tráng, cho đóng giả làm *Dương* lục-lang và các bộ-hạ nhà họ *Dương*, kéo ra hiện ở trước mặt trận, bảo *Dương* lục-lang giả mới ngựa đi diễn tại trên mặt thành cho quân *Liêu* trông thấy, tất nhiên chúng sợ mà chết rút quân kéo lui, bấy giờ ta sẽ thừa thế đuổi đánh, may ra có thể thoát nạn được vậy.

Tống Chân-tôn tỉnh ra lời, truyền cho quân-sĩ cải dạng giả làm các tướng ở Tam-quan mới đến để cứu-giá. Sáng ngày hôm sau, trận mặt thành kéo cờ họ *Dương*. Quân *Liêu* trông thấy hiện có, vội vàng phi báo *Si-kim-tá*.

Si-kim tá kinh-ngạc mà rằng:

— *Dương* lục-lang đã chết rồi, còn đâu mà đến cứu giá!

Nói xong, lại sai người đến chân thành để dò la tin-tức. Bấy giờ trên mặt thành chỉnh trống khua đồng, sáng nổ vang trời. Nhạc thắng gió, mành *Dương* giả và *Tiêu tán* giả đều cỡi ngựa chạy riễu mấy vòng ở trên mặt thành.

Quân *Liêu* trông thấy, đều tưởng là thật, mới hoảng-hốt mà báo nhau rằng:

— Chúng ta không may mà chạy không thì có lẽ lại chết không còn một một mống nào!

Tiêu-thiên-hựu nghe tin *Dương* lục-lang còn sống, liền thì truyền quân nhổ trại liền lui. Tướng hắn là *Tống Vương toàn tiết* và *Lý-minh mở* cửa thành đem quân ra đuổi đánh.

Quân *Liêu* cắm đầu chạy trốn, giẫy xéo lên nhau mà chết, không biết bao nhiêu. Quân *Tống* đuổi theo hàng mấy dặm đường rồi mới rút về.

Quan khâm-mệnh là *Vương khâm* thấy vậy, tâu giận mà rằng:

— Người nước *Liêu* thật là trẻ con! Cam chí lại sợ tướng họ *Dương* như thế!

Vương-khâm mật sai người thông báo cho quân *Liêu* biết là *Dương* lục-lang giả. *Tiêu thiên-hựu* thở dài mà than rằng:

— *Dương* lục lang giả mà quân ta còn khiếp sợ như thế, huống chi *Dương* lục-lang thật thì có lẽ quân ta không đợi đánh mà tự vỡ tan!

Tiêu-thiên-hựu truyền quân quay lại và ngày đêm đánh gấp. Quân *Tống* thấy quân *Liêu* lại đến, vội-vàng phi báo *Tống Chân-tôn*.

Tống Chân-tôn nói:

— Quân *Liêu* đã bị kế giả của ta thì hãy giết hết đi mà!

Bát-vương tâu rằng:

— Ngày nay tin-tức không thông, đợi mãi chẳng thấy quân cứu-viện đến. Nếu không có tướng họ *Dương* thì thiên-đăng sẽng khó tính sao cho được.

Tống Chân-tôn nói:

— Bây giờ hối lại không kịp. Ta là ta cũng cáo tướng cũng liều phá vỡ vòng vây mà ra.

Bát-vương tâu rằng:

— Khi quân *Liêu* hiện đang hăng-hái, bỗng ngu-giả ra trận, chỉ thêm tổn uy-phong mà thôi, chi-bằng hãy dàng cách cố-thủ, để đợi quân cứu-viện.

Quân *Liêu* vây luôn hơn hai mươi ngày, trong thành rất là nguy-cấp.

Tống Chân-tôn trèo lên mặt thành nom ra phía ngoài thì thấy quân *Liêu* vây kín bốn bề chẳng còn lối nào mà ra cho thoát.

Bát-vương tâu rằng:

— Bệ-hạ muốn thoát nạn này, trừ phi tìm được *Dương* lục-lang đến. Quân *Liêu* gặp phải tay *Dương* lục-lang phá tan, khác nào như tuyết mà gặp phải nước nóng.

Tống Chân-tôn nói:

— Bây giờ tìm ở đâu cho được người ấy?

Bát-vương lại tâu rằng:

— Bệ-hạ nên ban tờ chiếu ân-xá, cho đi khắp trong thiên-hạ để tìm *Dương* lục-lang, may ra hoặc còn sống chăng.

Tống Chân-tôn nín lặng, không nói câu gì, nhưng ngẫm nghĩ lời *Bát-vương* nói, có ý hết-sức. Khi lui vào trong phủ, mới truyền gọi nội-thần đến để hỏi mưu-kế.

Cận-thần tâu rằng:

— Nếu vậy thì *Dương* lục-lang ở đâu, có lẽ *Bát-vương* biết, xin bệ-hạ cứ hỏi tờ chiếu ân-xá và sai người sang *Nhật-chân* đó tìm.

Tống Chân-tôn chuẩn tâu, và phán hỏi rằng:

— Bây giờ biết sai ai đem xá-văn sang *Nhật-chân* cho được?

Vương-toàn-tiết tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần xin đi.

Tống Chân-tôn giao xá-văn cho *Vương-toàn-tiết*, lại sai *Lý-minh* đi hộ vệ. Ngày hôm sau, *Lý minh* mở cửa thành đem quân ra, cùng tướng bên *Liêu* là *Da-luật-khánh* dàn trận giao-chiến.

Vương-toàn-tiết thừa thế phá vỡ vòng vây, mở đường chạy sang *Nhật-chân*. *Lý-minh* lại rút quân vào trong thành, rồi dùng sách số thứ.

HỒI THỨ XXX

Lại nói chuyện *Vương-toàn-tiết* đem xá-văn đi gấp ngày đêm, thẳng đường tiến sang *Nhật-chân*, vào nói với quan thái-thú ở đấy là *Trương-tế* rằng:

— Hiện nay thánh-thượng đang bị vây ở *Ngụy-phủ*, quân ta đã thua luôn mấy trận, các quan triều-thần bàn tấu, xin thánh-thượng xá tội cho *Dương* lục-lang để được đem quân đến cứu-giá. Nay tôi vâng mệnh đem xá-văn tới đây, quan thái-thú nên mau mau đi tìm xem Dương lục-lang ở đâu.

Trương thái-thú nói:

— *Dương* lục-lang thuở trước có tội, hiện đã bị chém, đem thủ-cấp về dâng nộp triều-đình rồi, bây giờ làm gì còn có *Dương* lục-lang khác nữa.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

LIVRE DEUXIÈME

Le vaisseau l'Orizon

I

Le numéro 24601 devient le numéro 9430

Jean Valjean avait été repris.

On nous saura gré de passer rapidement sur des détails douloureux. Nous nous bornons à transcrire deux entrefilets publiés par les journaux du temps, quelques mois après les événements surprenants accomplis à Montreuil-sur-mer

Ces articles sont un peu sommaires. On se souvient qu'il n'existait pas encore à cette époque de *Gazette des Tribunaux.*

Nous empruntons le premier au *Drapeau blanc.* Il est daté du 25 juillet 1823

« Un arrondissement du Pas-de-Calais vient d'être le théâtre d'un événement peu ordinaire. Un homme étranger au département et nommé M. Madeleine avait relevé depuis quelques années, grâce à des procédés nouveaux, une ancienne industrie locale, la fabrication des jais et des verroteries noires. Il y avait fait sa fortune, et, disons-le, celle de l'arrondissement. En reconnaissance de ses services, on l'avait nommé maire. La police a découvert que ce M. Madeleine n'était autre qu'un ancien forçat en rupture de ban, condamné en 1796 pour vol et nommé Jean Valjean Jean Valjean a été réintégré au bagne. Il paraît qu'avant son arrestation il avait réussi à retirer de chez M. Laffitte une somme de plus d'un demi-million qu'il y avait placée, et qu'il avait, du reste, très légitimement, dit-on, gagnée dans son commerce. On n'a pu savoir où Jean Valjean avait caché cette somme depuis sa rentrée au bagne de Toulon. »

Le deuxième article, un peu plus détaillé, est extrait du *Journal de Paris,* même date.

« Un ancien forçat libéré, nommé Jean Valjean, vient de comparaître devant la cour d'assises du Var dans des circonstances faites pour appeler l'attention. Ce scélérat était parvenu à tromper la vigilance de la police ; il avait changé de nom et avait réussi à se faire nommer maire d'une de nos petites villes du nord. Il avait établi dans cette ville un commerce assez considérable. Il a été enfin démasqué et arrêté, grâce au zèle infatigable du ministère public. Il avait pour concubine une fille publique qui est morte de saisissement au moment de son arrestation. Ce misérable, qui est doué d'une force herculéenne, avait trouvé moyen de s'évader ; mais, trois ou quatre jours après son évasion, la police mit de nouveau la main sur lui, à Paris même, au moment où il montait dans une de ces petites voitures qui font le trajet de la capitale au village de Montfermeil (Seine-et-Oise). On dit qu'il avait profité de l'intervalle de ces trois ou quatre jours de liberté pour rentrer en possession d'une somme considérable placée par lui chez un de nos principaux banquiers. On évalue cette somme à six ou sept cent mille francs A en croire l'acte d'accusation, il l'aurait enfouie en un lieu connu de lui seul et l'on n'a pas pu la saisir. Quoi qu'il en soit, le nommé Jean Valjean vient d'être traduit aux assises du département du Var comme accusé d'un vol de grand chemin commis à main armée, il y a huit ans environ, sur la personne d'un de ces bonnêtes enfants qui, comme l'a dit le patriarche de Ferney en vers immortels.

« ... De Savoie arrivent tous les ans
« Et dont la main légèrement essuie
« Ces longs canaux engorgés par la suie.

« Ce bandit a reconnu été assez défendu. Il a été établi par l'habile et éloquent organe du ministère public que le vol avait été commis de complicité, et que Jean Valjean faisait partie d'une bande de voleurs dans le midi En conséquence Jean Valjean déclaré coupable a été condamné à la peine de mort. Ce criminel avait refusé de se pourvoir en cassation. Le roi, dans son inépuisable clémence, a daigné commuer sa peine en celle des travaux forcés à perpétuité. Jean Valjean a été immédiatement sur le bagne de Toulon. »

On n'a pas oublié que Jean Valjean avait à Montreuil-sur-mer des habitudes religieuses. Quelques journaux, entre autres le *Constitutionnel,* présentèrent cette commutation comme un triomphe du parti prêtre.

Jean Valjean changea de chiffre au bagne. Il s'appela 9430.

Du reste, disons-le pour n'y plus revenir, avec M. Madeleine la prospérité de Montreuil-sur-mer disparut ; tout ce qu'il avait prévu dans sa nuit de fièvre et d'hésitation se réalisa ; lui de moins, ce fut en effet l'âme *de moins.* Après sa chute, il se fit à Montreuil-sur-mer ce partage égoïste des grandes existences tombées, ce fatal dénouement des choses florissantes qui s'accomplit tous les jours obscurément dans la communauté humaine et que l'histoire n'a remarqué qu'une fois, parce qu'il s'est fait après la mort d'Alexandre. Les lieutenants se couronnent rois ; les contre-maîtres s'improvisèrent fabricants. Les rivalités envieuses surgirent. . .

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

QUYỂN THỨ NHÌ

Chiếc tàu l'Orion

I

Số 24601 hóa ra số 9430

Jean Valjean sau lại bị bắt.

Độc-giả sẽ lượng thứ cho tôi chỉ nói qua-loa về những điều sầu-thảm ấy. Đây xin trích-lục hai đoạn thời-sự ở trong các báo thuở ấy, một vài tháng sau khi đã xảy ra những việc ở *Montreuil-sur-mer.*

Các bài báo ấy thì hơi sơ-lược. Năm ấy chưa có cái báo riêng nói về những việc xét xử ở các tòa án.

Bài trên thì trước-giả trích trong báo « *Cò-trắng.* » số báo đề ngày 25 tháng bảy năm 1823.

« — Ở một huyện kia, thuộc về phủ *Pas-de-Calais,* mới đây xảy ra một việc lạ thường. Nguyên có một người, nguyên quán không phải ở hạt đó, tên là *M. Madeleine,* mấy năm nay nhờ có những phương-pháp chế-tạo mới, đã làm cho chấn-hưng được một công-nghệ riêng trong bản-hạt, là cái nghệ chế những đồ huyền và đồ pha-lê đen. Lão ta nhờ nghề đó mà làm được nên giàu có, mà lại làm được cho cả huyện nỗi lên giàu có nữa. Cũng vì ta nên nói Người đồng-thị cảm cái ơn ấy mà cử lão ta lên làm thị-trưởng. Mới đây sở cảnh-sát xét được ra rằng cái lão *M. Madeleine* đó chính là một tên trọng phạm đã đi đày mấn hạn được về, có ăn giao dân quân thúc mà trốn được đi không chịu để dân coi giữ. Tên ấy vốn đã bị án phạt từ năm 17 6 về tội ăn-trộm, chính danh nó là *Jean Valjean. Jean Valjean* hiện nay đã bắt được lại đem đi đày rồi. Nghe đâu, trước khi quan bắt được, nó đã đến tại nhà ngân-hàng ông *Laffite.* mà lĩnh được ra một món tiền chừng nửa triệu, là tiền của nó gửi tại ngân-hàng trước, và là tiền của tên ấy buôn bán mà có. Không ai biết từ khi tên ấy bị bắt giam tại *Toulon* rồi, thì tiền ấy nó đem giấu tại nơi nào cả. »

Bài báo thứ hai, nói rõ-ràng hơn, thì trích ở trong báo « Ba-lê Nhật-báo » cũng một ngày.

« — Có một thằng trọng-phạm đi đày trở về, tên là *Jean Valjean,* vừa mới phải đem lên xử tội ở tòa Đại hình hạt *Var,* cái cách tìm bắt được tên ấy thực đáng nên chú ý. Nguyên thằng đại-gian ấy trong lâu năm đã khéo trốn tránh được sở cảnh-sát; nó đã đổi tên đi mà làm thế nào cho người ta đã cử nó được làm thị-trưởng một xã nhỏ về miền bắc. Nó đã mở-mang được ra một việc buôn-bán khá to ở nơi ấy. Mới đây nhờ cái tài bộ chưởng-lý mà đã xét ra được sự-trạng cũ của nó và bắt được nó rồi. Thằng ấy có một con vợ theo, vốn là kĩ-nữ, giữa khi cảnh-sát đến bắt nó thì con ấy sợ mà chết. Thằng khốn-nạn ấy, sức nó khỏe lắm, cho nên bắt được rồi nó lại vượt ngục trốn ra được; nhưng cách chừng ba bốn sở cảnh-sát lại bắt được nó ở tại Ba-lê, ngay giữa lúc nó lên xe chuyển định đi đến làng *Montfermeil* (thuộc hạt *Seine-&-Oise*). Nghe đâu nó đã nhân được ba bốn ngày sống ra ngoài đó mà đến lĩnh được ra một số tiền to, gửi tại một nhà ngân-hàng lớn ở kinh-thành. Số tiền ấy có ước-chừng dâu mươi trăm sáu, bảy-mươi vạn phật-lăng. Cứ theo trong lòng tờ tố-cáo thì tiền ấy nó đã đem chôn kín một nơi không ai biết cả, không có cách nào tìm ra mà tịch-biên lấy được. Thôi nhưng dầu sự ấy ra thế nào mặc lòng, tên *Jean Valjean* cũng vừa phải đem lên tòa Đại-hình hạt *Var* để xét hỏi vì một tội cướp đường tay có cầm khí-giới, phạm từ tám năm về trước, mà kẻ mất cướp thì là một đứa tiều-đồng rất ngoan, vào cái hạng những trẻ-con mà ông lão-hiền đất *Ferney* đã tả trong mấy câu thơ tuyệt bút sau này:

(Xem bên Pháp-văn, dịch ra không có vị gì.)

Thằng ăn-cướp ấy không chịu cãi. Và quan chưởng lý đã tra xét ra quả thị là việc cướp-đường đó nó đã tùng-đảng với kẻ khác mà làm ra, chứ không phải một mình nó; *Jean Valjean* là một thằng trong một bọn trộm cướp ở vùng nam. Bởi thế cho nên tòa Đại-hình đã thẩm ngay cho nó là có tội và xử nó phải chịu tử hình. Tên ấy phạm ấy không chịu chống lên tòa bác-án. Đức kim-thượng ngài lấy lòng chí nhân chí đại mà ban đặc-án cho nó được đổi tử-hình ra làm khổ-sai chung thân. Tên *Jean Valjean* lập-tức đã phải đem đày tại chốn lao-hình ở *Toulon* rồi. »

Độc-giả hẳn còn nhớ *Jean Valjean* khi ở *Montreuil-sur-mer* có tỉnh chăm-chỉ việc tôn-giáo. Cho nên có mấy nhà báo « Lập-hiến » đã coi việc đổi tội ấy như một việc đắc-chí của phe cụ-đạo.

Jean Valjean phải tống-giam theo một số mới, từ đó gọi là thằng số 9430.

Ta xin nói một lần nữa để từ đây thôi không nói đến điều này nữa, là đất *Montreuil-sur-mer* từ khi không có ông *Madeleine* nữa thì cơ thịnh-vượng cũng mất; thì ra trong cái đêm sầu-sục bàn-khoăn bao nhiêu điều ông lo xa đã tính trước, đều xảy ra cả. Ông mà khuất đi, tức là cái xác đã mất hồn-vía rồi vậy. Ông vừa bị nạn sa-sút thì ở *Montreuil-sur-mer* sinh ngay ra cái cuộc chia tay xâu-xé một cơ-nghiệp đã tan, trong các đoàn-thể người ta đã từng có luôn luôn, nhưng thường là những việc ngầm-ngầm không ai nghĩ đến, duy sử-ký cổ-lai chỉ chép có một lần, là khi vua Á-lịch-san đã thăng-hà, các tùy-tướng đều xưng cô quả; ở đây thì bao nhiêu đốc-công coi việc khi xưa, đua nhau lên làm ông-chủ. Rồi kế đến những cuộc tranh đua ghen-tị...

(Còn nữa)

Những bài từ đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Quyển I	223 *trang, bán.*	0 $	50
— II	203 —	0	45
— III và IV *159*	—	0	35
— V và VI *193*	—	0	45
— VII và VIII *[illegible]*	—	0	65

Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển. . . . . 0 $ 20

Cả năm quyển gửi làm một gói 0 50

KHẢO VỀ Y-HỌC CỦ CỦA TA

Cẩm-nang trích lục

(Tiếp theo)

Ngũ hành luận

Nghĩa nội-kinh :

Ngũ hành bình quân :

Mộc phu hỏa (mộc nổi lửa).
Hỏa thăng minh (hỏa khí sáng)
Thổ bị hóa (thịt vận tiến hóa).
Kim thâm bình (thanh lương hoà bình).
Thủy tĩnh thuận (lặng sóng thuận dòng)

Ngũ hành bất cập :

Mộc ẩy hỏa (mộc nướt)
Hỏa phục minh (ánh sáng mờ).
Thổ bị hỏa (mất giới chói).
Thổ đới phụ (cao gồ).
Kim kiên thành (cứng nhọn)
Thủy lưu đễ (chảy dốc)

Bất hằng kỳ tính, tắc sử thắng lại phục : (trong ngũ hành, nếu một ngôi nào không thường giữ bản phận, mà lấn sang ngôi khác, thì ngôi khác vượng hơn, nó cũng lấn lại mà phục thù cho nhau)

Chính hằng kỳ lý thắc sử thắng đẳng hóa ; (giữ lý lẽ hòa, thì ngũ hành càng vượng, và ưng trị hóa)

Suy cải lẽ đó, thì đại khái tương hợp với đạo chính trị, so càng phù hợp.

* * *

Ngũ hành phối hợp với ngũ tạng.

Hỏa hợp với tâm ; mộc hợp với can ; Thổ hợp với tỉ ; kim hợp với phế ; thủy hợp với thận, tiểu tràng thuộc hỏa ; đởm thuộc mộc ; vị thuộc thổ ; đại tràng thuộc kim ; bàng quang thuộc thủy

Ngũ hành đều có hai

Các sách nói : ngũ hành, thì hành nào cũng chỉ có một, duy hỏa là hai (quân hỏa, tướng hỏa). Kể ra thì phải mà thực không phải, ngũ hành đều có hai cả, chỉ những một hỏa. Nay soi sét lẽ âm dương sinh tử mà nói thì mộc có giáp mộc ất mộc, giáp mộc thuộc dương, ất mộc thuộc âm phối hợp với nội tạng, thì đởm là giáp mộc, thuộc kinh mạch túc-thiếu-dương ; can là ất mộc, thuộc kinh mạch túc-quyết-âm. Giáp mộc vượng tự giờ dần đến giờ mão, ất mộc vượng tự giờ mão đến giờ thìn — Hỏa có hình hỏa có định hỏa. Bính hỏa thuộc dương, Đinh hỏa thuộc âm, phối hợp với nội tạng, tại tràng hỏa thuộc kinh mạch thủ-thiếu-dương tâm hỏa thuộc kinh mạch thủ-thiếu âm. Bính hỏa vượng tự giờ dần đến giờ thìn, Đinh hỏa vượng tự giờ tỵ đến giờ ngọ. — Thổ có nhâm thổ có qui thổ. Nhâm thổ thuộc dương, Qui thổ thuộc âm, phối hợp với nội tạng, thì thân thổ thuộc kinh mạch túc-thiếu-âm bàng quang thuộc kinh mạch túc-thái-dương. Nhâm thổ vượng tự giờ thân đến giờ dậu, qui thổ vượng tự giờ mão đến giờ thìn. — Thổ có mậu thổ, có kỷ thổ Mậu thổ thuộc dương, kỷ thổ thuộc âm, phối hợp với nội tạng, vị thổ thuộc kinh mạch túc-dương-minh, tỉ thổ thuộc kinh mạch túc-thái-âm, Mậu thổ vượng tự giờ dần đến giờ dậu, kỷ thổ vượng tự giờ dậu đến giờ dần. — Kim có canh kim, có tân kim Canh kim thuộc dương tân kim thuộc âm phối hợp với nội tạng, phế kim thuộc kinh mạch thủ-thái-âm, đại tràng kim thuộc kinh mạch thủ-dương-minh, canh kim vượng tự giờ tỵ đến giờ tỉ, tân kim vượng tự giờ tỉ đến giờ tị. — thổ là bình nào cũng có hai, chứ không những là hỏa. Muốn xét bệnh tình, phải tinh theo sinh, vượng, hưu, tù mà nghiệm xem bệnh thuộc dương hay thuộc âm. Đại khái đêm hỏa vượng, tại giờ dần giờ mão bệnh nặng, giờ ngọ giờ mùi bệnh nhẹ ; ban hỏa vượng, thì giờ ngọ giờ mùi bệnh nặng, gặp hợi giờ tí bệnh nhẹ. Chứng bệnh thuộc ngũ hành, cứ theo như vậy mà suy tinh.

Còn bàn đến chi lý, thì riêng một một hành lại có đủ năm hành, mà hành nào cũng có riêng một điểm thái quá, vậy mới có thể biến hóa qui thần được.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Độc-quán xin cốc ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đòi hỏi bản-quán, thì cho biết rõ số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm đỡ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẫn tắt, hoặc thấu quê, không cho độc được, thành ra nhiều khi bỏ quan không biết ai mà trả lời.

VIỆC ĐẮM TAU ĐỒNG-LỢI

Số những người chết đã với được

(Tiếp theo)

Số thứ 14

1. Phạm-Kỷ, 28 tuổi, làng Dịch-chế Tiên-lữ, Hưng-yên, mặc quần áo cộc trắng, có đeo thẻ năm 1926 số 54635.
2. Một người dân bà, 25 tuổi, mặc một áo cộc trắng, váy vải tây đen, trong mặt cái váy vải nâu, cạp đỏ, thắt lưng sồi xe mỏ, một cái ruột tượng xanh, đầu cắm sợi, mất cả hàm răng dưới, mất một bàn tay bên tả, các ngón chân mất cả.
3. Một người con trai, 10 tuổi, mặt cả từ đầu cho đến lưng, còn cái quần xanh, chỉ còn từ đất lưng đến chân.
4. Một người con trai, mặc một cái áo cộc vải khaki, vải xanh, hai cái số hai cúc vai, một cái mành, áo không có túi, đầu răng còn độ sọ, rơi mất hàm răng dưới, hàm răng trên rụng hết, hai tay và mình đều nguyên chỉ đã rữa xương.

Cộng	4 người
Các số trước	305 »
Tổng cộng	309 »

Những phiếu công-thái sáu triệu đồng trúng số mà chưa lấy tiền về

(Tiếp theo)

Kỳ thứ mười sáu (1er mars 1926)

Những phiếu 500 đồng :

28.222	45.636	69.682	74.860
85.115	99.927	105.641	108.367

Những phiếu 100 đồng :

1.002	58.229	75.503	84.423
1.957	58.342	75.577	84.580
3.418	58.509	76.104	84.655
3.639	58.519	76.193	85.045
5.983	58.635	76.509	85.852
6.576	58.843	76.560	87.312
10.007	60.892	76.801	87.336
11.069	61.307	76.826	88.863
11.701	62.133	76.843	88.884
12.389	62 902	76.973	89.209
15.313	63.313	77.019	89.618
17.356	63.490	77.296	91.311
18.506	63.613	77.316	93.093
21.518	63.883	77.313	94.262
21.686	65.856	77.372	94.284
22.681	66.708	77.386	94.382
23.820	66.792	77.664	94.654
24.107	67.051	77.906	95.066
24.353	68.176	77.914	96.826
26.325	68.257	78.002	97.108
26.846	68.302	78.363	97.169
27.896	68.845	78.327	97.497
27.899	68.985	78.499	97.560
27.975	68.983	78.882	97.960
28.305	69.217	79.029	99.057
28.401	69.233	79.225	99.525
28.461	69.235	79.279	99.939
29.963	69.257	79.287	100.113
30.346	69.397	79.381	100.660
32.676	69.576	79.391	100.702
32.702	69.720	79.447	100.901
33.576	69.821	79.496	101.040
34.432	69.826	79.694	101.438
35.081	69.923	79.869	101.693
35.289	70.060	79.795	102.056
35.960	70.161	79.881	102.444
35.984	70.212	79.905	102.452
37.040	70.250	80.076	102.836
38.282	70.435	80.336	102.892
39.251	70.604	80.529	103.074
39.316	70.685	80.722	103.082
40.020	70.705	80.778	103.196
40.447	70.885	80.803	103.202
41.280	70.970	80.806	104.050
41.925	70.977	80.828	104.099
44.136	70.986	80.902	104.178
44.629	71.060	80.945	104.216
45.913	71.100	81.051	104.329
46.443	71.173	81.084	104.756
46.496	71.226	81.790	105.568
47.170	71.310	81.793	105.569
47.207	71.312	81.953	106.801
47.985	71.324	82.000	108.246
48.208	71.344	82.011	108.549
48.304	71.593	82.051	109.508
48.741	71 682	82.100	109.667
48.972	72.064	82.230	111.112
49.414	72.078	82.497	111.326
49.490	72.315	82.614	112.436
50.042	72.628	82.617	115.038
50.733	73.345	82.761	115.232
50.844	73.573	82.784	116.206
50.900	73.475	82.891	116.224
52.222	73.523	82.898	116.248
52.284	73.600	82.930	116.436
52.928	74.499	83.141	116.557
53.047	74.581	83.142	117.286
53.417	74.916	83.413	117.666
53.954	74.938	83.556	118.032
54.516	74.943	83.783	118.303
54.770	74.955	83.829	119.099
56.954	74.961	83.936	119.841
57.125	75.047	83.965	119.853
57.503	75.399	84.029	

(Còn nữa)

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . 0 $ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12

Ai ở xa xin viết thư về cho

Ông Bùi-trần-Thang
61 — 63 Rue du Coton — Hanoi

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 14 octobre. — Tại phủ Kiến-sứ Trung-kỳ gọi lĩnh trưng việc cho ô tô mang thư ở Tourcham với Dalat.

Sở điền lộ đã tại phòng thư-ký của phòng Thương mại Haiphong.

Ngày 16 octobre — Hồi 9 giờ sáng tại tòa ba phủ Thống-sứ Bắc-kỳ sẽ gọi lĩnh trưng việc in các thẻ thuế thân cho Bắc-kỳ về năm 1927.

Sở điền-lộ đề tại tòa ba phủ Thống-sứ.

Ngày 23 octobre. — tại phòng Hội-đồng tòa Đốc-lý Hanoi sẽ gọi lĩnh trưng những việc sau này :

Hồi 9 giờ 30 : Trưng cung cho các người ốm và các người canh giữ tại nhà thương, nhà thương công cộng, nhà thương lây của thành phố Haiphong từ 1er janvier 1927 tới 31 décembre 1928.

Hồi 9 giờ 45 : Trưng cấp các giấy in cho thành phố Haiphong dùng từ 1er janvier 1927 đến 31 décembre 1928.

Hồi 10 giờ : Trưng việc chụp ảnh để gián vào thẻ căn-cước của các người ở Haiphong và vào sổ lấy của các người bồi bếp, từ ngày 1er janvier 1927 đến 31 décembre 1929.

Hồi 10 giờ 15 : Trưng cấp các vị thuốc và vải buộc thuốc cho sở Y-tế của thành phố Haiphong từ ngày 1er janvier 1927 đến 31 décembre 1928,

Hồi 10 giờ 30 : Trưng cấp thóc, rơm gạo, khoai, sắn để nuôi các loài vật tại vườn bách thú Lạch-tray ở Haiphong từ ngày 1er janvier đến 31 décembre 1927.

Sở điền lộ đều đề tại tòa Đốc-lý Haiphong.

Ngày thứ hai 25 octobre 1926 — Hồi 16 giờ tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một cái nhà ăn và một nhà tắm cho trường nam Sư phạm Hanoi. Việc này trước định vào 15 septembre nay hoãn đến 25 octobre 1926.

Ngày thứ tư 27 octobre 1926. — Hồi 13 giờ tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon cho Hàn-lâm viện in sổ và bán các giấy in dùng trong sở Thương-chính năm 1927. Tiền bán phải tính bằng bạc và xu.

Điều lệ đề tại sở Thương-chính Haiphong.

Ngày 28 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại đạo Đốc-xa phía Bắc, ở nhà la gia Hà-nội gọi lĩnh trưng cho các đạo hỏa-xa phía Bắc ở Hà-nội và Trung-kỳ trung-mang ở Tourane.

Lô thứ nhất. — Bảy vạn bốn nghìn kilos (74.000 k.) dầu để lau trục bánh xe.

Lô thứ hai. — Sáu vạn sáu nghìn kilos (66 000 k.) dầu để lau các toa máy.

Các giấy má về việc lĩnh trưng này đã tại phòng giấy ông kỹ-sư chánh đạo hỏa-xa phía Bắc (Bureau de l'Ingénieur Chef de l'Arrondissement des chemins de fer du Nord sur Hanoi) và phòng giấy ông chánh ở Hàng-hải (Service Maritime du Tonkin) tại Haiphong.

Ngày 3, 6 và 9 novembre 1926. — Hồi 8 giờ sáng tại sở Kiểm-lâm Hanoi bán đấu giá mấy khu rừng của sở Công-sản.

Rừng tỉnh Phú-thọ và Tuyên-quang hồi bán vào ngày 3 novembre.

Rừng tỉnh Hải-ninh và Quảng-yên (trừ đảo La Table không kể) thì bán vào ngày 6 novembre.

Và rừng đảo La Table thì bán vào ngày 9 novembre.

Mỗi đơn xin đấu giá chỉ được mua một khu mà thôi.

Ai muốn biết thêm điều gì nữa thì cứ hỏi tại sở Kiểm-lâm Hanoi, các tòa sứ tỉnh Phú-thọ, Tuyên-quang, Hải-ninh và Quảng-yên cùng các sở Kiểm-lâm Phủ-đoan, Phủ-yên-bình Phan-lương, Tuyên-quang, Việt-trì, Ao hai, Tiên-yên, Quảng-yên, Phu-ho etc. Hongay, Yên-tập và đảo La Table.

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Les pauvres gens

V

Elle prend sa lanterne et sa cape — C'est l'heure.
D'aller voir s'il revient, si la mie est meilleure,
S'il fait jour, si la flamme est au mât du signal.
Allons! — Et la voilà qui part — L'air matinal,
Ne souffle pas encor. Rien. Pas de ligne blanche
Dans l'espace où le flot des ténèbres s'épanche
Il pleut. Rien n'est plus noir que la pluie au matin;
On dirait que le jour tremble et doute, incertain,
Et qu'ainsi que l'enfant, l'aube pleure de naître
Elle va L'on ne voit luire aucune fenêtre.
Tout à coup, à ses yeux qui cherchent le chemin,
Avec je ne sais quoi de lugubre et d'humain
Une sombre masure apparaît décrépite;
Ni lumière, ni feu; la porte au vent palpite;
Sur les murs vermoulus branle un toit hasardeux;
La bise sur ce toit tord des chaumes hideux,
Jaunes, sales, pareils aux grosses eaux d'un fleuve.
« Tiens! je ne pensais plus à cette pauvre veuve,
Dit-elle; mon mari, l'autre jour, la trouva.
Malade et seule; il faut voir comment elle va »
Elle frappe à la porte, elle écoute: personne
Ne répond. Et Jannie au vent de mer frissonne.
« Malade! Et ses enfants! comme c'est mal nourri!
Elle n'en a que deux, mais elle est sans mari. »
Puis elle frappe encore. « Hé! voisine! » Elle appelle.
Et la maison se tait toujours « Ah! Dieu! dit-elle.
Comme elle dort, qu'il faut l'appeler si longtemps! »
La porte, cette fois, comme si, par instants,
Les objets étaient pris d'une pitié suprême,
Morne, tourna dans l'ombre et s'ouvrit d'elle-même!

VI

Elle entra. Sa lanterne éclaira le dedans,
Du noir logis muet au bord des flots grondants.
L'eau tombait du plafond comme des trous d'un crible.
Au fond était couchée une forme terrible,
Une femme mobile et renversée, ayant
Les pieds nus, le regard obscur, l'air effrayant;
Un cadavre — Autrefois, mère joyeuse et forte; —
Le spectre échevelé de la misère morte;
Ce qui reste du pauvre après un long combat.
Elle laissait, parmi la paille du grabat,
Son bras livide et froid et sa main déjà verte,
Penche, et l'horreur sortait de cette bouche ouverte.
D'où l'âme en s'enfuyant, sinistre, avait jeté,
Ce grand cri de la mort qu'entend l'éternité!
Près du lit où gisait la mère de famille,
Deux tout petits enfants, le garçon et la fille,
Dans le même berceau souriaient endormis.
La mère se sentant mourrir, leur avait mis
La mante sur les pieds et sur le corps sa robe,
Afin que, dans cette ombre où la mort nous dérobe,
Ils ne sentissent plus la tiédeur qui décroît.
Et pour qu'ils eussent chaud pendant qu'elle aurait froid.

(A suivre) Victor Hugo

Những kẻ đáng thương

V

Nhác trông thấy đã đến giờ,
Xách đèn, tay vội khăn-vuông đi liền.
Thử ra hỏi biển ngóng xem,
Mà coi giông tố đã yên chưa là.
Vẳng đông xem đã rạng chưa?
Hay là còn vẫn tơ mờ phảo-đăng.
Ta đi đó xét tin chàng,
Nỗi thời dặn bước vội vàng đi ngay.
Qua vàng còn lẫn non mây,
Vầng-lồng chưa rạng nào hay vần-mờng.

Đầy trời sương khói mịt mùng,
Cảm-lanh lẽ chẳng đối lòng lệ tuôn.
Thảm sầu thay lúc canh tàn,
Lại thêm mưa gió trời càng tối tăm
Hình non trời đã âm thầm,
Trạnh mờ, tranh tối khôn phân đêm ngày.

Kìa ở xét xuống mây,
Khác nào trẻ khóc khi mày so-sinh.
Bước ra lại-thất một mình,
X màng còn nữ trông canh chưa tàn.
Cỏ đương lần bước dò đàng,
Thảo-lư đâu thấy một gian lá lù.
Lật đèn, tới lửa mịt mù,
Mái xiên lan phủ, phên thưa gió lùa.
Hốn tường lạnh lẽo đơn-sơ,
Liêu-điều, ẩ-lẫm sẻn đơ rùng mình.
Nhà giăng: « mẹ mất quản quanh,
Công-nghiệp-lượng-nhọc-tình-mẫu-thương,
Phụ-quân-thương-tử-phận nàn,
Rằng người có-độc vận nàn ốm đau.
Tiện đây thử gọi thăm nhau,
Bệnh-tình thăm nỗi, gót đầu những sao ».

Nghĩ thôi lỗ tửa toan vào,
Lặng nghe, nào có ai nào đáp thưa
Ngậm ngùi thân thế nẫu ngơ,
« Sót người góa bụa sa cơ nước nhà này.
Thảm ai con cái thương thay,
Không chồng hỏ để con nầy ai nuôi ».
Thôi thôi lại gỗ cửa ngoài,
Gõ rồi lại gọi, nào ai trả lời.
Trong nhà ấ-ẳt tiếng người,
Nàng rằng: « gọi để hỏi thế này
Trời ơi người ngã mới say,
Rượu hồn bằng lượng khôn lay được nào »!

Và tình nghĩ cũng hay sao,
Vật vờ-vĩ lấn lạo đạo nỗi người.
Lui nẻo theo khóa chuyển đôi,
Bỗ-ghê không mà cảnh tha ngoài mưa.

VI

Xách đèn rảo bước vào nhà,
Hào-quang lấp loáng bóng tà mờ soi.
Mái nhà dột nát tả tơi,
Nước mưa rỏ giọt tuôn rơi tứ bề.
Nhác trông thấy thảm, gớm-ghê,
Lửa thấy một tử thi nằm dài.
Mặt trời, chân xăng soài,
Mặt mày xanh lét, sài-lài người sơ kinh

Tan tôi nào thấy hình sinh.
Nỗi cười vui rẻ thân hình phỉ phương
Phong trần dày dạn sau trường,
Phi nhiều lăng lộn một đàng sinh-nhai.
Hai tay rẫy đã buông xuôi,
Bỏ bỗ rơm rác tơi bời thảm thương.
Mộng trông ghê ghớm lạ thường,
Quai hàm nẫu lẻ, như tường rỉ xiêu.
Hay hỏa hoa lúc quy-tiêu,
Lửng vàng lộn đã thấu liền cửa-trùng!
Thấy người thương xót vô-cùng,
Trông con người lại cầm lòng không khuây.

Một đôi trai gái thơ ngây,
Cònham giấc ngủ nào hay sự-tình.
Mẹ tai khi bắt phương-minh,
Lâm-chung đã tỏi áo dành cho con.
Ủ cho kín đáo con con,
Sự khi nhắm mắt đã còn lạnh không.

(Còn nữa)

Song-Nam Nguyễn-văn-Thọ.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Nợ đời . . .

(Tiếp theo)

Thế mà lúc tôi đi nào tôi có biết thương cha mẹ tôi đâu, chỉ chăm chăm là làm được lòng con Lan mà thôi. xuống đến Hải-phòng thì gặp công-tử M. là một tay chân phiếm-lưu trong bọn phong trần, công-tử M. chơi đã nức danh khắp ngoài Bắc đi đến đâu ai cũng biết tiếng; công-tử này chỉ chuyên nghề đi lừa người mà kiếm miếng nuôi thân thôi, chứ thực ra, nhất là bạn mày tiền mà gặp công-tử thì phải bỏ cửa bỏ nhà mà đi, ấy thế mà tôi cứ khen công-tử-tế mãi. Công-tử M. thấy tôi xuống không quen thuộc ai thì đưa tôi vào trong hội quán ở Ngõ-nẻ-b trong đó là một nơi chứa ngủ của khách phiêu lưu, vào đến trong nhà thì bèn hỏn chỗ này mấy đôi giầy, chỗ kia mấy cái áo, trong nhà có bốn cái giường kê làm ba dãy, mỗi bên hai cái liền nhau, một bên thì có mấy cậu công-tử đương nằm chuyện phiếm và hút thuốc phiện, thường là ai, tuyên sinh quen ở Hà-thành cả, kia M. T. B. M. C. M. A, anh em quen cả. Thế nào độ nọ có khỏe không? Cảm ơn các bác, độ nầy em cũng vẫn như thường, vâng, mợ chưa đẩy, nhân hôm nay xuống thăm người bè con lại được gặp các bạn cũ ở dưới này, lấy làm mừng lắm. Các bác hôm nay được nghỉ hẳn? Vâng hôm nay chủ nhật chúng tôi được nghỉ, bắp đâu! Lấy nước rửa mặt và làm làm cơm lên, hai bác hôm nay ở đây xơi cơm với chúng tôi cho sẵn anh em lâu lắm bây giờ ta mới được gặp nhau. Khốn khổ! tôi nghĩ bụng người đâu như bụng mình, ai người đâu tuyển lọ bọn nó khen cả. Các ông ạ Tôi ở đây chơi, sau tôi phải thú thật với họ cả, rồi thì tôi với con Lan cứ ở nhung đấy, ngày thì ngủ, tối đến thì lại lượt nhau đi chơi hết rạp hát lại cao lâu, ăn chơi như thế thì tiền của cải trăm bạc của tôi ấy được bao nhiêu. Đến khi tôi hết tiền rồi phải xoay ra bán áo và vợ đem tình lại cho con Lan thì nay đòi về Hanoi, mai đòi về Hanoi, thân tôi bấy giờ cần đến ngày khỏ rồi đó, thế mà tôi không biết, có một hôm con Lan rỏ xin phép tôi về Hanoi để lấy tiền mang xuống tiêu, tôi cũng tin nó, có hay đâu nó về thành ra nó không xuống nữa, một ngày một mất. Con yêu lấy nó bạc tình đến thế tôi tức, quần áo thì hết rồi, còn một bộ thì phải để mặc, chứ bán đi thì lấy gì mà mặc bây giờ tôi biết nhưng đã quá rồi. Còn các công-tử thì tôi đâu dễ gặp thật chẳng ra rạp hát phết pơ rồi lại về sống bạc đen đỏ, mà lại sầm rượu vui thú với nhau, ngày nào cũng thế, bữa nào cũng vậy. sau tôi đợi con Lan mãi không thấy xuống, cũng phải nhắm mắt mà theo họ, biết là đến già cũng phải tơ eo, nếu không thì cơ tại sao lấy tiền đâu mà tiêu, thật là thân dương sung sướng mà không muốn, lại đem dấn vào cuộc phong trần. Thôi ngày lớm đớm mà đêm làm ngày, chỉ lu bù cờ bạc, sao cái ông tuần đó đeo lại chuộng cảnh phiêu-lưu thế, hôm nào cũng được, chẳng nhiều thì ít, thành thử ra có tiếng đi đâu cũng ông Tham nọ thấy Thông kia, ở Hà-thành mới xuống nộp lắm, nhưng kỳ thực sống chỉ đi bóc lột của người mà lấy miếng ăn đó mà thôi. Thôi thì rày có đâu mai có đấy, chơi bời phong-lưu, quần nọ áo kia, sòng nào sáng chẳng, nói thành nói không sai, Phải một độ sạt thêm dính tọn các sòng không dám đánh nữa, thành thử ra tăng quả, hết anh này bán cái này lại anh kia bán cái nọ, thế cái áo sơ-mi cũng phải đem bán, thì mới biết của phù-vân không được bền thật. Đối lại vọng tăng làm sao, cổ nhân nói không sai, mỗi người chỉ còn có bộ quần áo mỗi không dám đem bán, bán đeo với nhau kiếm kế sinh nhai. Khốn nạn! chẳng thấy bán tìm một chân việc gì làm để nuôi thân, chỉ là con Tư nó nhiều tiền, con Chánh nó làm vàng, chỉ tìm cách lừa bạn mày liếm thôi. Chao ôi! tôi cũng ngẫm nghĩ bao nhiêu tôi càng giận tôi đến bực tôi lại bấy nhiêu, nhưng chân tôi đã bị cơm còn gỡ làm sao cho được. Thật là một người lỡ thấy phiền bạn, biết mà không tránh được, các ông bảo thế có lạ không. Thôi bây giờ ta đi ăn cơm đã, rồi tôi xin kể nốt cái ông nghề Hai chàng tôi cùng sư cụ ngồ vào mâm ăn cơm. Lạ thật, sách ở với sách ăn thì hai cái giới hẳn nhau, ở thì sa hoa vô chừng, ấy thế mà cánh họ ở rất gần cánh nhà chùa, một đĩa dưa chua, một vài cân một bát tương, tuy là thường cơ nhưng ngồi nghe chuyện đã làm mà được sơm nóng ấm thật là ngon, ngon hơn bữa cơm tây. Ấy nông xong sư cụ lại mai ra ngồi ở bàn nói chuyện mà hầy giờ tôi cũng đang thì lắng nghe làm — Bây giờ tôi lại xin kể nốt cái cảnh tôi đi phiêu lưu lên mạn thượng-du để các ông nghe, tôi với bọn họ được ít lâu thì gặp người anh em bạn học xưa bây giờ hiệu làm thông ngôn cho ông chủ mỏ ở Tuyên-quang bảo tôi có muốn làm trên ấy thì đưa đi, tôi nghĩ ở với bọn này mãi cũng vô ích, nhỡ một ngày ra ra ở tù rạ đồng, cho nên tôi nhận lời người bạn tôi lên Tuyên quang làm. Lên đến đấy, người bạn tôi xin cho tôi làm một thông-ngôn phụ thêm quái ngày hai buổi ra trông phu rồi lại về ăn với người bạn tôi. Anh ta tử-tế, tuy tôi làm ơn, nhưng không ai dám khinh nhờn, vì người ta tài lại làm thông ngôn nhất ở đấy, làm ăn tuy không lấy gì làm khỏ, nhưng mà tối đến thì đóng cửa cho sớm rồi đi ngủ, chứ không biết vui thú với ai, kể trước kia thì nào rạp hát sao lâu, mà bây giờ thì vui với nhà mán rừng cũng tưởng vườn hồn chim rin rít, thì các ông tính tôi nhàn làm sao cho nổi. Chân mình là chân nhảy, thành thử càng ở càng buồn, sau không thể nào chịu được, mới nói với bạn xin về trong châu nhưng bạn nhất định không cho vì. Chao ôi! Sao cuộc đời xoay vần khéo đến thế, khi thì gặp bạn Sơ-khanh xỏ lá, mà khi lại gặp bạn tử tế ôn hòa, thế mới biết có đi ra ngoài mới biết được người hay kẻ dở. Tôi đi phiêu lưu như thế kể ra ngót sáu năm, tôi nhớ cha mẹ tôi quá cho nên tôi muốn về làm, nhưng bạn tôi cứ nhất định không cho về, sợ tôi về thì khỏ ở. Sau cái lòng nhớ cha tôi nó mạnh lắm, không thể nào chịu được, một hôm tôi viết lại cho bạn tôi một lá thư rồi trốn về Khi tôi về đến Hanoi thì tôi lại đăng nhà người anh em tôi để hỏi thăm xem cha mẹ tôi có được mạnh khỏe không. Than ôi! Vật đổi sao dời, tiếc gì đâu như tôi đánh bạn tôi, cha mẹ ở tử khi tôi đi đến giờ thì hết thương lại nhớ, bỏ cả ăn cả làm, lúc nào cũng nói đến tôi, ăn cơm thì đã thèm bát đũa, cầu cơ hỏ cũng chỉ kia bỏi nơi này xem nơi nọ, hỏi thăm người nọ kẻ kia, sau đăng sẽ lên nhật trình mà tìm tôi. Thương thay! cha mẹ tôi vì tôi mà lo buồn rầu rĩ, vì tôi mà mất ăn mất ngủ, cho đến một tháng con làm cho cha mẹ lo sầu như thế, các ông thử xét cái tội ấy có nặng không. Ấy cũng vì cái lòng cha mẹ thương con đến nỗi cha mẹ tôi phát ốm lên mà chết cả. Tôi thật là một đứa con ngỗ nghịch bất hiếu, các ông thường hay gặp tôi ra sao, đã lưu lạc phong trần mà khi về đến nhà thì người mất nhà tan, khỏn nạn bây giờ tôi đi cũng đã mà về cũng đã, mồ cha chẳng rõ, nấm mẹ thì không thương hại thay cho tôi, cha đã mất, mẹ không còn, họ hàng thân thích tôi không, thật là thân cô thế cô. Gẫm bơn rồi tôi về thăm nhà. Đi đến cửa nhà mà tôi không biết, vì bấy giờ tôi nhà đã đổi mất cả. Trông thấy nhà mà chán.

Đầy tường gai góc mọc đầy,
Càng trông thấy cảnh nhớ ngày còn thơ.

Nào hay lại có bây giờ,
Song thân thì khuất, cửa nhà thì tan.

Đang khi tôi lo buồn khác lạc thì thấy bà lão láng diềng nhà tôi gọi tôi mà bảo rằng: « Cậu cả ơi! Cậu có muốn biết chuyện nhà, thì sang đây rồi tôi bảo cho ». Tôi nghe thấy tiếng ấy tưởng mình như là tôi bắt được cái chì, vội vàng sang hỏi, bà lão kể hết cho tôi biết là từ khi tôi đi thì cha mẹ tôi vì quá thương tôi mà sinh ốm, được hơn một năm thì thác, may nhờ được ông cậu tôi mang về làng chôn cất tử tế, vậy muốn cho biết cậu kẻ, thì về làng mẹ tôi mà hỏi. Mà chính làng đây tức là làng mẹ đẻ tôi, còn ông cậu tôi thì bấy giờ hiện đương làm lý-trưởng trong làng này đây. Tối hôm ấy tôi ngủ đúng nhà bà lão láng diềng, sáng sớm hôm sau tôi trở dậy sớm để về làng tìm cậu tôi. Cậu tôi thấy tôi mang vàng hương ra viếng mà cha mẹ tôi. Bấy giờ tôi mới biết chắc chắn là cha mẹ tôi đã thực khuất núi, mạch sâu thao thảo, càng trông thấy cảnh thì cái nỗi thương tâm nó càng ngăn giọt lệ, mới ngày nào cha con mẹ con xum vầy sum sướng, ấy thế mà bây giờ thành ra hai đống đất con con. Cuộc làng thương xoay chuyển gớm thay. Tôi càng trông thấy cảnh nào nhiều thì lòng tôi lại càng cảm động bấy nhiêu.

Suối vàng cha mẹ có hay
Thân con giờ chịu đắng cay nỗi nào bỏ.

Sau cậu tôi thấy khóc lóc ỉ ôm quá, sợ tôi lại quá thương mà thành ốm nhăng, mới khuyên nhủ tôi mà bảo tôi về. Từ bấy giờ đi đi, tôi càng trông thấy cảnh đời mà chán, cậu tôi có khuyên tôi trông nom lấy vườn ruộng của cha mẹ tôi để lại, nhưng bấy giờ trong trí tôi không muốn làm việc gì cho đời nữa, tưởng hình như là cái mợ tôi gả đi không song, thà rằng tránh khỏi hẳn những thị thôi. Cho nên tôi nói với cậu tôi ý muốn tìm nơi am thanh cảnh vắng bằng lòng, nhưng trí tôi đã quyết thì cậu cố bắt ràng cũng cam. Sau cậu tôi cho tôi ra tu ở chùa này, tức kể ra có bốn năm nay rồi đấy các ông ạ. Tôi năm nay mới có 40 tuổi đầu, cũng vì nghĩ ngợi nhiều cho nên già thế, nhưng từ khi quy y nơi cửa phật tỉ nhân hạ vô chừng, ngày tụng kinh gõ mõ, xem chuyện ngâm thơ, tính tôi hay xem chuyện thờ thế bằng tôi hay xem chuyện thờ thế bằng quốc-văn, cho nên chuyện nào báo nào tôi cũng mua, khi đàn khi thơ, tôi cũng đều sành là thành khối bạn đời đó mà thôi, các ông ạ.

Thật là:

Trăm năm trong cõi người ta,
Ta là cõi phúc tính là giấy oan.

Tổng ra giời đã rồi, hai anh em bèn xin từ giã sư cụ về kẻo trưa, vừa đi vừa nghĩ, tự mới biết sự đời là gớm như sự cụ nầy. Vì quá nỗi làm đến nỗi cha chết không hay, mợ thác không biết. Chết ai tính gem thật, nỗ làm cho người ta điêu đứng khổ sở, nỗ chẳng ai tha vào cõi vực sâu hang thẳm. Vậy anh em thiện-niên tử cổ! Ta đừng nên sa ầm vào nhỡ tinh quái em, mà lại như sư cụ tôi mới kể rên nầy.

Sa chân vào cái bẫy tình,
Làm cho đổ quán xiêu đình như chơi.

Tuyết-phong, Trần-Tư.

NHÀ BÀ CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người dai mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÉS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đợt.

Giá tiền 0$80

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

3001

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI:

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ, QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ, QUYỂN THỨ NĂM VÀ THỨ SÁU, QUYỂN THỨ BẢY VÀ THỨ TÁM

«NHỮNG KẺ KHỐN NẠN»

(LES MISÉRABLES)

Soạn giả: Victor Hugo
Dịch-giả: Nguyễn-văn Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN: Quyển thứ 1, mỗi quyển . . . . . 0 $ 50
— 2, — 0 45
— 3-4, — 0 35
— 5-6, — 0 45
— 7-8, — 0 65
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển 0 20
— cả 5 quyển gói làm một. 0 50

Quyển thứ ba và thứ tư đóng nhập một.
— năm — sáu —
— bảy — tám —

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI TỔNG CHỈ 0$20 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thất rất dễ tìm mà giá đồng mà mục nay lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lợi cho bạn đọc mua mua bán thứ gì, cứ xem ở lời rao này, đã chắc ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đông-niên, còn ngài nào mua báo đông-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất tỉnh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toàn, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500$00. Hỏi tại số 7, Julieu Blanc, Hanoi. 5.804

Bán cái nhà ở Ngõ Sầm-Công, số 6, Hỏi tại nhà báo. 5.903

Muốn bán một cái nhà gạch mới làm, một tầng, rộng 184 thước vuông ở Phố Hàm-long, số 24, Hanoi. Hỏi ở đấy, hoặc M. Quảng-Thịnh, 75, Hàng Bồ Hanoi cũng được. 5.910

Xe ô-tô
(Automobiles)

Muốn bán một cái xe ô-tô « Renault » 6/7 mã-lực, 4 chỗ ngồi, rất nhiều các đồ phụ-tùng, còn tốt lắm.

Hỏi tại: Trường trẻ con tây lai vô thừa nhận, phố Delorme. 5.892

Vì đi xa muốn bán ngay xe ô-tô Renault, 5 chỗ ngồi, 11 mã-lực, chạy tốt, giá rẻ. Hỏi tại: M. Legris, 152, Avenue O'd'Endhal, Haiphong. 5.895

MỘT DỊP TỐT

Vì thôn nên muốn bán bớt một cái ô-tô hiệu Peugeot 10 mã lực, 5 chỗ ngồi, có đủ các đồ phụ. Ai muốn mua đến hỏi tại nhà báo. 5.899

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại nhà-báo. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đáng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tàng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua:
(Un achète:)

Muốn mua tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại nhà-báo, 5.891

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có đủ các lớp dạy như trường Nhà-nước. Đơn xin học gửi đến ông hiệu-trưởng ở 22, phố Nhà-thờ (Rue Lamblot). 5.756

Lớp dạy Latin và Anglais

Bắt đầu từ 1er octobre tại Trung-Bắc Học-hiệu, 22 phố Lamblot, sẽ mở một lớp tối nữa chuyên dạy Anglais và Latin.

Trong một tuần lễ, mỗi thứ chữ ấy dạy ba buổi tối.

Học-phí mỗi tháng định như sau này:
Học một thứ chữ: 4 đồng
Học cả hai thứ chữ: 6 đồng

Ai muốn biết thêm điều gì, cứ đến hỏi tại Trung-Bắc Học-hiệu.

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire: L. P. 126, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.796

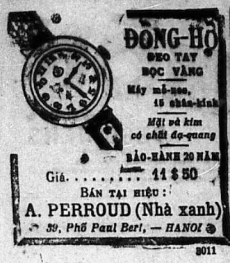
Lặt vặt
(Divers)

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

VỘI THÌ BÁN RẺ

1 tacheomètre Sanguet mới.
1 niveau bulle indépendante prismes mires, rapporteurs, talles, vân vân.
Viết cho M. Briet, Quảng-yên. 5.950

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 châu-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Đánh rơi. — Trần-văn-Hoàng 26 tuổi chèo thuyền, quán làng Quảng-Nạnh tỉnh Nam-định đánh rơi hai cái biên lai mua muối, một là giấy bạc 5$, hai cái bình thuế thân năm 1925-1926 và cái thẻ sưu ở làng.

Hà tuấn Phương 50 tuổi ở Trà-dương tỉnh Hưng-yên đánh rơi một chiếc thẻ sưu, một cái vé cầm đồ và 2$ đồng bạc.

Trương-văn-Nại 28 tuổi làm nghề thợ mộc quán làng Tạo-sơn tỉnh Toái bình đánh rơi 7 đồng bạc và chiếc thẻ sưu.

Trẻ con lạc. — Ng-thị-Đạt 27 tuổi, vô nghề-nghiệp nhà số 1 phố Lò-lợn dạo lại nó Cẩm một đứa con gái K. ách lên 5 tuổi tên là L'm Yao. Hỏi bố mẹ và nhà cửa thì con bé không thể nói rõ được nên nó bảo Cẩm lại giao nó cho thị Đạt nuôi, vì thị Đạt cũng bằng lòng như thế.

Phạm-văn-Tất 27 tuổi làm nghề cắt ruộng nhà ở ngõ Maréchal Pétain trình sở Cẩm có đứa cháu gái lên 7 tuổi lạc nhà đi đâu mất.

Người làm công với chủ. — Việc M. Trần-đức-Hân làm việc tại sở dầu hỏa Á-tế-Á hiện chả đánh mich và bắt ép ký tờ nhận hối-hồng gắn các nhà chở dầu thì phiên tòa thứ bảy 25 septembre trước đã xử, hai bên cùng MM. Salaün, đại-lý hãng Sacrie và Tahu Hon thứ Hàng-Wo là chủ hiệu buôn dầu cũng tới là tự ý sở ở tiền M. Hân, vì thường khi đi chạy mượn giờ quá mà M. Hân vẫn ở trông nom công việc xuống hàng cẩn thận. Tòa hoãn đến phiên thứ bảy 2 Octobre vừa rồi mới tuyên án phạt M. Wuillaume Charles Victor là chủ-nhiệm sở dầu hỏa Á-tế Á 16 quan án treo và 5 đồng bạc bồi thường cho M. Hân.

Tòa lại phạt M Hân hối-lộ tội luật ngày 16 Février 1919 thi hành tại Đông-pháp do nghị-định quan Toàn-quyền ngày 23 Avril

HÀ-ĐÔNG

Trạm Văn-điển. — Trạm văn-điển đã mở cửa bán tem, phát thư, từ ngày 1er Octobre. Nhân dân mấy tổng xã vùng ấy, đến lấy làm thỏa lòng, không còn phải tạ t tán diện vọi như trước.

Trước kia một cái thư từ Hanoi gửi về làng, phải đi qua Hà-đông, lại qua trạm Thanh-trì, có khi đến 3, 4 hôm mới về đến nơi. Ngày nay đã có trạm làm tiền đường cái quan, một ngày mấy chuyến xe hỏa đi về, thư từ nhật báo ở Hanoi soạn gửi thẳng về cho, không phải chậm trễ nữa.

Ai gửi thư về mấy tổng Cổ-điển, Vĩnh-ninh, Thanh Liệt, Tolnh Liệt, thì đề phong-bì về làng nào, tổ g nào, và nên thêm rõ mấy chữ « *Trạm Văn-điển* » như thế thì chóng lắm.

Thanh-Hải lai-tảo.

SEPT-PAGODES

Một thuyền nước mắm đâu mất. — Vừa rồi một người buôn nước mắm, tên là Phạm-quang Khu, ở Lộc đà (Quảng-yên) chở 1 thuyền nước mắm đi Đảo-cẩm để bán. Khi đi tới Sept-Pagodes thì trời tối, người ấy phải đỗ lại ngủ đêm. Bấy giờ mình thì sang cái thuyền lớn ngủ, còn cái thuyền nhỏ thì để 3 người nhà thức để giữ. Thế nào sáng ra thì cái thuyền nước mắm kia không biết đã biến đi đâu mất. Vậy đề trình sở soạn đâm Sept-Pagodes ét

Lại đâm cướp đường. — Cách mấy hôm nay có hai người chở thuyền xuống Sept-Pagodes mua mạ, khi tới mé trên làng Tiên-dương, thì sực thấy một chiếc thuyền mé bên kia chở lại, trên thuyền có 8 người lực-lưỡng, rầm đao gậy, bắt phải đỗ thuyền lại rồi cứ ùng nhảy sang thuyền hai người kia, dọa nễ kêu thì đâm chết. Chúng trói hai người ấy lại, khám trong mình thấy có 8 đồng bạc, chúng lấy sạch và lấy cả cái nồi đồng với cái buồm mũi ở thuyền nữa. Lấy xong, chúng về thuyền bơi trốn mất.

KHẮP HOÀN-CẦU ĐỀU THÔNG DỤNG MÁY KHÂU SINGER. — Xin các ngài nên chú ý cho rằng : Bản công-ty chỉ-điểm ở phố hàng buồn số nhà 66 này đã giọn lại phố Phúc-kiến số nhà 42, (ở cạnh đền Hội-quán Phúc-kiến). Vậy các ngài có cần điều gì xin mới các ngài quá bộ lại chỗ ở mới để cho tiện giao-dịch.

Này bản công-ty đã mở trường dạy thêu bằng máy, hiện nay đã nhiều học sinh đến học, vậy chỉ còn thiếu độ mươi người nữa thì sẽ đủ số 30 người, nếu ai muốn học thì nên đến ngay mai ghi tên vào sổ.

Bản công-ty có lời dặn để các ngài biết rằng : Xưa nay bản công-ty vừa bán máy góp, vừa cho thuê, nghĩa là ai mà góp được chọn hết số tiền thì máy sẽ của mình, nếu chưa góp hết thì máy vẫn là của công-ty cho thuê, nếu thiếu góp thì bản công-ty sẽ có quyền lấy máy về. Vậy có máy nào dương góp giở giang, mà đem bán thì đừng ai nên mua ; hoặc đem gán cũng nợ hoặc cầm cố thì đừng ai nên nhận. Thân hoặc có ai muốn bán hay gán nợ hoặc cầm cố mà các ngài muốn biết là cái máy ấy giá hết tiền rồi thì các ngài nên hỏi lấy cái văn-tự (hợp-đồng) có hình ảnh của người ấy có cả tem (timbre) và chữ ký, thì mới thật là máy đã góp xong rồi, nếu cái máy ấy mua tiền ngay thì sẽ có facture có giấu hiệu của bản công-ty. Muốn cho cẩn thận thì nên biên lấy số máy ấy về bản công-ty mà hỏi thì mấy tránh khỏi sự lừa gối, nếu cái máy nào chưa góp hết tiền tức là máy của bản công-ty thì không ai có quyền nhận được.

Từ nay trở đi nếu các ngài có cần điều gì hoặc gửi mandat về góp máy thì các ngài sẽ gửi cho Mr. Lu-buu-Di là quản-lý của bản công-ty chi-điểm tại Hanoi số nhà 42, phố Phúc-kiến,

Cie des machines à coudre « SINGER »
42, Rue Phúc-kiến, Hanoi
kính cáo

VỆ-SINH-BÁO

Direction : 59 Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 96

Tòa báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được *ngót một vạn bức thư xin gửi cho báo biếu không*. Vậy chỉ nay mai là nốt số **báo biếu không** và Báo-quán không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi tên đến thì nên kíp gửi, kẻo muộn.

Này làm sổ mới, vậy ngài nào *xưa nay vẫn mua được báo, cũng cứ viết thư về cho* thì mới có tên, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.

Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài *viết thư thật vắn-tắt*, và cốt nhất là *biên tên và chỗ ở cho rõ*.

Ở góc bức thư, xin *đề to tên tỉnh* các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi xếp ngay thư tỉnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.

Vệ SINH BÁO
3002

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN

Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho ; Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ xà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :

Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.

Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi.

Giây nói số 341.

P. S. Xà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã được tại Tòa, hiệu-hiệu giữ độc-quyền, cấm không ai được làm giả.
3054

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Tối thứ năm 7 và Tối thứ sáu 8 Octobre

Thu cả tiền

OAN BÀ THỊ-KÍNH

Chèo cải-lương đặc biệt
Soạn giả : Nguyễn-đình-Nghị
Diễn lần thứ nhất

Tích này tả hết tư-tưởng về cảnh-ngộ chồng ngờ thất tiết, gái đỗ oan tình, có gia-phong, hương-tục, thế thái, nhân tình, đủ cả hỉ nộ ai lạc ái ố dục.

Hiện nay luyện tập đã hoàn toàn, xin đem diễn luôn hai tối để hiến các quý khách cuộc vui đích đáng!

Thảm nhất cảnh dâu, vui nhất cảnh cưới, có hoạt-tượng và hóa-tượng

Bán vé từ tối thứ tư, ban ngày thứ năm và thứ sáu.

Cần nhiều thợ nguội

Hỏi lại sở Phạm-văn-Phi ở Vinh nên ấn ngay

Giường Hồng-kông bằng sắt và bằng đồng đủ các kiểu mới, lò-xo, nệm, gối, màn den và các đồ dùng trong phòng ngủ. Ghế lồi thonet, sơn lại, chữa giường và lò-xo.

Hiệu TRỊNH-XUÂN-NGHĨA,
7, rue du Chanvre, Hanoi,
Téléphone n° 250.
3085

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urojormine

3001 **Giá 1$30 một hộp**

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : **1$30**

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : **0$80**

BÁN TẠI HIỆU **Bào-chế L. BLANC**
51, phố Paul-Bert, Hanoi
3005

Le PARFUM des HUMANITÉS

(SỮ-KÝ THANH-HOA)

Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Thư chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé : 0$30 thứ 2$00
và 0$20 thứ 1$00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Sự tuyệt ẩm Tôn lăng Tự-Đức. — Tôn lăng Tự Đức là một nơi thắng cảnh đương thời, cho đến ngày nay người du lịch phương xa đến cũng chịu là một nơi thắng tích của Nam-Triều mà các vị cổ thể chất phát xưa nhất còn giữ được thì một gọi là toàn mỹ.

Sự bảo tồn cổ tích của nước ta, tuy vẫn bị ít trọng, mà đến nay theo sự tâu bọc thì việc ấy lại càng trọng hơn nữa, bởi vậy mới đặt ra hội nọ hội kia đều thuộc về cái tôn chỉ bảo tồn cổ tích. Hãy xem như tại Huế có hội Đô thành hiếu cổ để giữ lấy chơn tích cổ thời rồi lại lập ra viện Khải-Định tăng cổ cũng một chủ nghĩa ấy thế thì cái gì đáng tôn cổ thì nên tôn cổ mà cái gì không có thể lên cổ được thì hãy cải-lương. Hiện nay tại Tôn-Lăng Tự-Đức có tu bổ lại cái Xung-Khiêm tạ và cái lầu gần bên tạ ấy. Cái cầu ấy xưa là cầu gỗ. Dưới cột cứ trên lát vào hai bên lang cang gỗ xem rất nhã và rất hợp với cái cảnh trí của làng ấy. Cầu ấy làm từ năm Tự-Đức nhiên gian đến nay 5 mươi năm rồi mới hư. Nay lại tệ phải làm lại mà làm lại không làm bỗ như trước đem làm bằng vôi xây móng đá trên lát *cimeat* cũng như kiểu cầu *ciment armé* bây-lộ. Làm như vậy thì thật kiên cố có thể trăm năm chưa hư song xem lại thì như tổng thất cách. Trông rặng nên làm lại bằng gỗ như trước thì hơn. Sửa một cái cầu dài không ngoại 10 m. mà 4, 5 (1) mươi năm mới làm một lần thì cũ ắng gọi là tốn lắm. Song nếu làm lại bằng gỗ thì mới thật là khó mấ cái nguyên bình thơn tình ngày xưa mới thật là xứng đáng với cảnh trí làng ấy vậy.

QUẢNG-NAM

Một người bị giam tự tử trong nhà giam. — Trong tuần vừa rồi ở nơa phủ Điện-bàn có xảy ra một việc xưa nay chưa từng có. Số là có người làng tập ở một làng kia xưa nay có tính hung-bạo, và khi chưa ở Minh thì hay đi trộm cắp của người ; anh ta vô giới về ở với nơa ta, nhưng vì tính ấy rất tiêu nhiều, rồi hóa ra sự sợ ta ở làng lành cang chẳng ngoa, lại tiêu thì lỵ-nhau. Vì anh ta có tính hung bạo, nên bề bạn bè anh ta có chuyện gì bất bình với ai, thì hay cậy anh ta đi đánh trả thù ; vừa rồi ở làng kia có người con gái một nhà cũng đã ưa, và có cháu phận trong làng, nhân tình với một người trai nọ, cha người con gái ấy biết rõ đầu đuôi, thường hay khuyên răn con về điều đó. Nhân lúc anh linh về nghỉ phép, tại người con trai ấy cậy người linh đi tìm cha người con gái mà hành-hung ; anh linh ta nhận lời, đang đêm đi tìm cha người con cái ấy, ra tới đường thì gặp một ông già trên 70 tuổi gánh một gánh to, anh linh vô ý đụng đó gánh to, rồi ý mình là người bên lính tưởng lỗ-mỗ với ông già, rồi đánh ông lỗ đầu chảy máu. Ngờ đâu ông già người ta chạy ra đồng, nhưng khi sự nẩy thấy một tên linh ấy thì đầu thôn lui cả, chỉ còn người phó lý trưởng làng bên cạnh đó, nói phải không với anh linh, người anh nói hung tát anh ta mấy cái tát tai, anh ta là cứu làng xóm lên đó ra trói anh linh lại giảng có giải quan. Khi đi dọc đàng qua làng nào chết làng ấy, đều phá theo lệ làng đã quan sức cho giam, ngay lúc đó ông phủ đi việc ruộng đất ở làng khác xa phải hai ngày mới về chưa kịp hầm tích, thì trong khi ban đêm vắng vẻ nó tự tử tại nhà giam. Trong khi giam nó chỉ những người cùng giam, và đội lệ linh lệ rất nhiều. Ông phủ đã hầm tính, phải người đến khám nghiệm cho chôn.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Việc Y-tế. — Cứ như các bản thống kê của sở Y-tế thì việc bảo vệ hài nhi ở Sa gon đã gây được nhiều kết quả lắm. Nhờ về các phương sinh phòng bị, và các sở đặt ra, số hài-nhi yểu vong trong năm 1905 tính là 23,855 °/. ; đến năm 1925 xuống còn số 5,80 °/. Trong năm 1905 số hài-nhi dưới 5 tuổi bị yểu vong tính là ngót 40 °/., đến năm 1925 tính ra chỉ có 12,93 °/..

VĨNH LONG

Chồng vận cỏ vợ chết thươ. — Cái mận làm thợ thiếc tại chợ Cái-nhum (Vinhlong) có vợ Annam, sanh đặng một đứa con gái.

Người con gái này tên là Hai, chồng nó tên Ngẫu, người ở Sa-đéc.

Hôm bữa 15 Annam, rằm tháng tám, nhằm 21 tháng Septembre 1926, hai vợ chồng tên Ngẫu rầy rà với nhau. Ngẫu nghi cho thị-Hai tư tình cùng kẻ khác.

Mãi đến tối ngày 17, tối 8 giờ thì thị-Hai còn ngồi chơi với em gái nó ngoài chợ ; chừng trở về trai vợ chồng gây lộn nữa, bị ở chung đậu từ gì kẻ khác 2 chú nữa nên sợ mích lòng người ta, vợ chồng mới giắt ra sau nhà thương mà gây lộn : Lời lại tiếng qua làm sao đó, mà một chập thì người xóm đó nghe la lớn, thì ấu đả chừng như đó còn nghe tiếng thị Hai la hoài đi đó.

Người hàng xóm hoảng chạy đó báo bổ linh đến, linh đến chạy về thì tên Ngẫu đâu mất, tìm kiếm chỗ đâm cỏ-dế và dây nhẫn-lồng thì thấy lộ hai gươm thị-Hai ra, lăng xóm về linh đến kéo ra thấy rõ là thị-Hai chết tươi, trong miệng có bị nhét đất, trước ngực bị trầy vi bầm.

Lập tức lấy khai báo, chở tử-thi lên tòa Vinhlong để linh quan Biện-lý ở quan Biện-lý dạy đem lại đa ông-đường Vinhlong cho quan thầy khám nghiệm tử thi. Coi ra thì bị thị-Hai bị vận cổ trật trái khí nhiều, chớ chẳng phải thắt bằng trong mình đó mà làm cho thị-Hai đã chết.

Xác thị-Hai đem chôn, còn tên Ngẫu thì bị tờ tập nã của quan Biện-lý gởi công hết các tỉnh ; thế không kịp thì số ký cũng bắt đặng tên Ngẫu này chớ sống không.

Không hiểu sao mà trong năm nay vợ chồng hay sanh ra điều nhăng nói chồng vì ghen mà giết vợ, giết cha mẹ vợ ; ít ngày thì nghe tờ báo nọ cũng không ngoài khoảng ấy ! nên thế coi rất khó thay cho đạo vợ chồng vậy.

T. L. B.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Giấy mời đại hội-đồng thường-niên

Đại Hội-đồng họp ngày chủ-nhật 3 Octobre 1926, còn mấy việc chưa bàn xong, định hoãn cùng việc Hội-đồng lại để đến chủ-nhật 10 Octobre 1926 này lại họp để bàn nốt.

Vậy đúng 2 giờ chiều chủ-nhật 10 Octobre 1926 này, mời các ông các bà cổ-phần Sản-nhiên-đài lại họp hội-đồng thường-niên tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-mây số nhà 18 tỉnh Hanoi.

Các việc hôm ấy sẽ bàn như sau này :

1.) Bàu lại hội-đồng quản-trị năm 1926-1927 và định lương quản-lý ;

2.) Bàu lại các ông kiểm-khảo về năm 1926-1927 và định tiền phụ-cấp ;

3.) Các việc về.

Kỳ Hội-đồng này bàu Hội-đồng quản-trị là một việc quan-trọng cho Hội lúc bấy giờ, vậy các ngài nên bớt thì giờ lại họp cho rõ đông.

Hội đồng quản-trị

Tối thứ năm 7 Octobre 1926

NHẤT TIỀU TRUNG DUYÊN

Duyên ai gặp gỡ đâu đâng,
Miệng cười lay động gan vàng ch ai,
Yêu vì nết, trọng vì tài,
Giá đành thế ấy phỉ bề thế kia.

Tối thứ sáu 8 Octobre 1926

Tích chèo cổ

QUAN ÂM THỊ KÍNH

Tích chèo cổ nhiều giọng hát hay oan ai nghĩ lại mặt giấy cho ai.

3006

NHAN ĐIP BẠC CAO

Không đâu có hàng rẻ bằng

Bản-hiệu vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những mẫu hàng sau này : Giấy gai tốt để khâu bao, cũng là các thứ Bao cọp Bạc Xanh, rọc Tím, bao cũ, cũng là các thứ Bao cọp Bạc Xanh, rọc Tím, bao cũ, cũng là cốt cả cả. Hiện tôi lại có bán các thứ bao mới đều cả cả. Hiện tôi lại có bán các thứ bao mới đều cả cả. Hiện tôi lại có bán các thứ bao Nước Hoa, Sáp Thơm và Bai Mây hiệu « EDAC ». Khắn đẹp giá tiền bao thì vừa rẻ lắm. Ai giá nào được những thứ hàng trên này rẻ lắm. Ai giá nào được những thứ hàng trên này rẻ lắm. Ai giá nào cứ mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới giờ cứ mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới giờ cứ mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới giờ 1$ 2, vậy bởi giá được bao nhiêu tôi xin hiến cho quí-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến cùng bổng ở bản hiệu sẽ biết cho là sự thực, chúng xin mua ngay, bảo cũ đổi cho cũng chịu là nói buôn mà chẳng nhiều bằng trên này bán cho tiền. Kính cáo.

SỐ 6, ROUTE DE Rue des Pavillons-Noirs
ĐÊ LA, Phố Hàng Bồ-Hàng Bông

Tại hiệu CHARMEUSE

Phố Liên-trì, số 43, HÀ-NỘI
(Lưới đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

CÓ BÁN :

Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con ; — tất tay, tất chân, khăn ; — áo đàn-bà, con-gái ; — tạp hóa ; — giầy đàn-ông ; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường ; — các thứ vải ; — áo *sơ-mi* đi lễ, người lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ ; — đồ chơi, vân vân.

Vừa mới sang mũ cắt-kết cho sốp-phơ, khôn quảng cổ lụa.

Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TẬY RẤT RẺ.**
3004

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn hài không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nhỏ càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, chỉ nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lẹ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-thì có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54,
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trong thứ tự từ bao này.
3007

Thuốc liều PILULES PINK

là thuốc bổ dưỡng sức lực, kẻ đau mới mạnh, người đau mất máu hay là kẻ ốm yếu mỏng mảnh nên dùng uống lắm.

Thuốc liều PILULES PINK

dùng trị các chứng thiếu yếu trong mình quá thật hay, vì thuốc ấy thấm bổ máu mạch, dưỡng gân chắc cốt, làm cho ăn uống biết ngon, mau tiêu và giục chuyển cả thân thể liền lạc mạnh giỏi.

Thuốc liều PILULES PINK

cho là một thứ thuốc hay, uống hiệu-nghiệm luôn luôn, trừ các chứng bịnh vì huyết kém thiếu hụt, hay là gân cốt nhược yếu mà sanh biến ra, nào là bịnh hư huyết, chứng buồn sầu trí thảm, trong mình liệc yếu bải hoải, lúc con nít vậy mấy, lớn đứa bà có tuổi hết có tháng, các chứng trong bao-tử, nhức đầu cũng là bịnh liệt gân cốt.

Thuốc ấy có bán cùng trong các nhà bán thuốc.

PILULES PINK POUR PERSONNES ALITÉES

SUNG MINH - GHÉ CHỐC
NHỨC MÌNH MẨY
ĐAU GÂN - NHỨC NHỐI

MỤN - LÁT
SANG ĐỘC
GÃI TRẦY DA

MÁU XẤU NÓ LÀM CHO BẠN ĐÊM NGỦ KHÔNG YÊN GIẤC

Những bịnh máu huyết không thông lưu thì hay sanh ra các chứng đau đớn xôn xan, những là bịnh đau trong xương, gân cốt, đau trên đầu, làm cho nhức nhối, dức đau nửa cái đầu, khốn cực là bịnh sưng gân, sưng mạch máu vì máu chạy không đều làm cho chỗ sưng chỗ không, gọi là sưng phong, chớ chẳng qua là tại máu không thông lưu chuyển vận thì làm cho sanh ra ghẻ chốc ung độc cả mình, ngủ không an giấc, chiêm bao thấy những điều yêu quái dị thường, những người mang bịnh ấy thì ngoài da nó sanh lát, lở lói.

Ban đêm, nhức nhứa, chẳng khi ngớt, nhưng vậy mà kẻ ấy chớ ngã lòng, vì có muốn người cực lực khốn nạn như vậy mà cũng chóng khỏi vì nhờ thuốc *DÉPURATIF RICHELET* rất thần hiệu, hủy tuyệt được.

Thuốc *DÉPURATIF RICHELET* làm tan những vị độc hay lộn trong máu nó làm tuyệt sự đau đớn làm cho gân xanh và mạch máu ra trong sạch, cho những ung độc liên lạc mà chẳng có tì tích chi hết.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ tại nhà thuốc, chánh cửa ông L. Solirène ở ngang nhà hát tây, Sai-on.

Nếu rủi mà hết thì gởi ngay qua hàng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 8, Rue de Belfort, BAYONNE (Basses Pyrénées).

Dù các ngài đau độ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tan đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
9, Rue Paul Bert, Hanoi
3007

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3.00
(Tiền cước gởi đi các tỉnh, tỉnh ngoài)

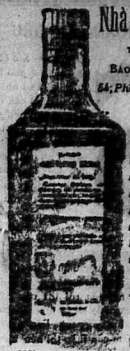
Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

Nhà-xanh

Buổi vân-minh cải-lương chỗ tạo,
Bảng mấy lời kính-cáo đồng-bang.
Nhà-nội số 6 hàng Ngang
Chính hiệu Nam-thịnh bán hàng rẻ thay
Trong nhà có cả thợ may.
Mới mượn người cắt ngày giấy khéo
Tùy lòng khách lấy xanh-tê, [ghé.
Theo được như ý chẳng hề có sai.
Hai xuân cho chí hai vai,
Đều được phẳng cả chẳng hoài hỏng chi
Cỗ-đòm cỗ-dọn một khi,
Vân-minh mất mới cỗ thì lại cao.
Kính trình quý-khách đồng-bào,
Muốn mặc đẹp đã thì vào may qua.
Lời nói chẳng dám sai ngoa,
Chắc rằng có đến may qua mới tường.
Tôi trộng quí-chức đi đường,
Nhiều ông mặc áo vai thường vận siêu.
Chẳng qua nhiều chỗ làm liều,
Vậy xin kính cáo mấy điều thực ngôn.

NAM-THỊNH Tailleur
Số 6, phố hàng Ngang (Hanoi)
kính-cáo 3010

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay bị kém huyết sinh ra rào phồi, làm cho hay ho vật.

Ấy là :

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT
MÁU BÔ 1$40

3001

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

yếu đuối vãng vọt

GÂY MÔN

Thuốc SIROP & DESCHIENS
có huyết bổ

Hiệu bào-chế J. BLANC
L. BLANC kê-nghiệp
Lập tự năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin
Giấy nói số 59

VẬY ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ÊNU KOLA COCA. — *Rượu bổ đề cho những người ốm mới dàn bà ở cữ . . . . . Một litre :* 2$ 10
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* 1 , 25

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* 1 , 25
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai :* 1 , 25

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* 0 , 80

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu
3003

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có ống nhỏ rọt. . . . . 0$90

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :
PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI
3003

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp

HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đằng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE :

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT
3010

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh ghịp và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình một nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nhiều mồ-hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng, đau mình, khó thở, mệt nhọc là thường.

Chân huyết kém hẳn đi, thế thì nên bổ ngay vào cho chân huyết những chất đã hư đi trong khi ốm là : chất sắt, như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì dễ khỏi hơn nữa.

Uống thuốc ấy bổ đến dạ dày thì tan ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường; những người nào bị bệnh ghịp mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau dạ dày, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.
3045

RƯỢU BỔ DAMIANI

Véritable Vin du Cap-Corse au Quinquina

Có tiếng đã nửa thế-kỷ nay.

Uống trước bữa ăn, thì ngon cơm, sau bữa cơm uống chán miệng rất thơm ngon, người già yếu, mới ôm khỏi, thức đêm, lao-lực, uống bồi-bổ sức mạnh.

Phải nhận kỹ thứ Rượu DAMIANI kẻo nhầm với các thứ Vin du Cap-Corse khác.

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom Penh.
3007

Rắc thuốc bột
SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc

RỒM-SẨY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rồm-sẩy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn . 0$60

Bán tại hiệu Bảo-chế
CHASSAGNE
56 phố 56, phố Tràng tiền
HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng da dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi
3001

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

MUA SẮM 1926-1927

SÚNG « CHARLIN » có máy bật đạn, à canons fixe 375 $. 235 $. 188 $. 140$. 100$. 94$ và 85$00
SÚNG « GRAS » transformé, đạn số 16 . . . . . 9$50
SÚNG MỘT LÒNG « UNIC » dùng bắn được các thứ thuốc . . . 14$00
SÚNG CÒ NGOÀI HAI LÒNG (A CHIENS) đạn thúc hậu. . . 30 và 26$00
SÚNG 2 LÒNG, CÒ NGẦM HAMMERLESS, KIỂU « ANSON & DEELEY » ba chốt. . . . . 38$00
SÚNG « HALIFAX » có máy bật đạn . . . . . 45 và 41$00
SÚNG « DARNE » dùng bắn đủ các thứ thuốc, 132 $. 110 $. 90 $. 82 $. 75 $. 70 $ và 67$00
SÚNG NGŨ-LIÊN « BROWING » đạn số 12 và 16 . . . . . 72$00
SÚNG CON KIỂU « WARNANT » đạn số 9 và 6 m/m . . . . . 7$50
SÚNG CON KIỂU « GRAS » đạn số 9 m/m. . . . . 8$50
SÚNG CON BẮN Ở VƯỜN HAMMERLESS « INEDIT » có ngắm, đạn số 9 m/m . . . . . 9$50
SÚNG BẮN HƠI đạn số 4/5 và 6/5 . . . . . 10$00
SÚNG CON KIỂU « LEBEL » lòng xoáy ốc, đạn số 6 m/m. . . . 14$50

Hỏi quyển khai giá hàng riêng về đạn và súng 3005

VÌ MÙA MƯA

Sang Lào phải đi lối Đông-hà

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI
Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI
Đông-hà cứ thứ ba chạy lên Laobao ngủ, sáng hôm sau đi đến Savanakhet đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ
Savanakhet sáng năm thứ hai chạy đến Schepone ngủ, chiều hôm sau tới Đông-hà.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Buổng đi Thakhek và Tân-ly đi Nghệ-tĩnh ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lời đánh giây thép : PHANVANPHI, Vinh, Đông hà, Tân-ly, Thakhek hay là Nagui
3006

3014

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)